

Молода Україна

журнал української демократичної молоді

РІК ВИДАННЯ XXV.

КВІТЕНЬ — 1975 — APRIL

Ч. 233

ТОРОНТО

НЬЮ-Йорк

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

Leo Lupul
130 Pilkington St.
Thorold, Ont. L2V 1B4

Victor Zwetkow
6465 — 43 Ave., Apt. 1
Montreal 410, Que.

В США:

Головний представник
Alex Poszewanyk
5240 N. Le Claire Ave.
Chicago, Ill. 60630

Iw. Ivahnenko,
72 Feather Bed Ln.
Hopewell, N. J., 08525

L. Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warners, N. Y., 13164

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144

У Зах. Німеччині:

Mychajlo Ihnatenko,
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany

В Англії:

A. Bondarenko,
78 Kensington Park Rd.,
London W. 11, — England

В Австралії:

S. Krywolap,
Box 1586 M,
G. P. O. Adelaide,
S. Australia.

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді

Голова ЦК: Ю. КРИВОЛАП

Редагує Колегія.

Адреса ЦК ОДУМ-у:

O. D. U. M.

221 Edridge Way
Catonsville, Md. 21228, U.S.A.

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Monthly Magazine.
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Democratic Youth
Association.

In USA — Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: G. KRYWOLAP

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата — 12 чисел

У С.Ш.А., у Канаді і в Україні ----- 6.00 доларів

Ціна одного примірника: 60 центів

В Австралії ----- 4.00 дол. (австрал.)

Ціна одного примірника: 40 центів

В Англії і Німеччині ----- 4.00 дол. (америк.)

Ціна одного примірника: 40 центів (америк.)

В усіх інших країнах Європи ----- 3.00 дол. (америк.)

Ціна одного примірника: 30 центів (америк.)

В усіх країнах Південної Америки ----- 2.50 дол. (америк.)

Ціна одного примірника: 25 центів (америк.)

Зазначене число після прізвища передплатника означає остан-
нє число журналу, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо прислати поштові значки або інтерна-
ціональні купони (international coupon) на суму 25 канадських
центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає
за собою право скорочувати статті і правити мову; рукописів
не повертає.

Статті підписані прізвищем або ініціалами автора не завжди
відповідають поглядам редакції.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати:

MOLODA UKRAINA,

Box 40, Postal Station "M", Toronto, Ontario, Canada, M6S 4T2

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: М. Зеров, Д. Чуб, Г. Чорнобицька —
Поезії. М. Рильський. Микола Зеров — поет і перекладач. Митр. М.
Овчаренко — Християнство — наука, як жити. А. Юриняк — Літера-
турні жанри. Д. Чуб — В дорозі до Австралії. Ю. Рибіцька — Це
було минулого літа. З одумівського життя і праці. Сторінка Юн.
ОДУМ-у.

На обкладинці: Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка.
Диригент Г. Китастий.

Микола ЗЕРОВ

ЧИСТИЙ ЧЕТВЕР

"І абіє пітел возгласи..."

Свічки і теплий чад. З високих хор
Лунає спів туги і безнадії,
Навколо нас — кати і кустодії,
Синедріон, і кесар, і претор.

Це долі нашої смутний узор
Це нам пересторогу півень піє,
Для нас на дворищі багаття тліє
І слуг гуде архиєрейський хор.

І темний круг євангельських історій
Звучить як низка тонких алегорій
Про наші підлі і скупі часи

А за дверми, на цвинтарі, в притворі
Весна і дзвін, дитячі голоси,
І в вогкому повітрі вогкі зорі.

1921

БЛИЗНЯТА

(Квітень)

Люблю я й досі присмерки прозорі
Квітневих вечорів і чорну сіть
Вишневих, яблуневих верховіть
І по калюжах ніжнотонні зорі.

Як повійнуло свіжістю надворі!...
Десь ключ птахів небачених летить,
А сутінь гусне, і дзвінка блакить
Вже мерехтить у іскрявім уборі.

Молочний пас обняв небесну шир,
І Чаші видко золотий пунктир,
І в світлі Заходу стоять Близнята.

В повітрі вогкість, холодок і млюсть,
І бачить неба темноока шата,
Як сходить ряст і набрякає брость.

12. XI. 1930

КИЇВ НАВЕСНІ ВВЕЧЕРІ

Хоч як звели тебе "гермокопиди"
І несмак архітекторів-нездар,
І всюди прослід залишив пожар,—
Ти все стоїш, веселий, ясновидий.

І недаремно вихваляють гіді
Красу твою, твій найдорожчий дар.
Синіють води, зеленіє яр,
І стеляться сліпучі краєвиди.

А вулиці твої виводять зір
В повітря чисте, в запашний простір.
Де ходить вітер горючий і п'яний;

І в тихий час, як западає ніч,
Поважно гомонять старі каштани
І в небо зносять міріади свіч.

1927

ЕЛЕГІЯ

Чорніє лід біля трамвайних колій,
Синіє в темних вулицях весна;
Мого юнацтва радість осяйна
Встає назустріч нинішній недолі.

"Це справді ти? В якій суворій школі
Так без жалю розвіялась вона,
Твоя веселість буйно-голосна?
Які смутять тебе нудьга і болі?"

А згадуси, яке тоді було
Повітря? Небо? Гусяче крило,
Здається, з нього пил і бруд змітало.

Як лід дзвенів, як споро танув сніг,
І як того, що звалось "замало",
Тепер би й сам ти витримав не зміг!"

24. II. 1934

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

З великим святом Воскресіння Христового вітаємо всіх одумівців, наших прихильників, співробітників, передплатників та українців в Україні і поза нею
сущих.

ЦК ОДУМ-у

Реданція і адміністрація "М. У."

Максим РИЛЬСЬКИЙ

МИКОЛА ЗЕРОВ – ПОЕТ І ПЕРЕКЛАДАЧ

(Передмова до книги М. Зерова "Вибране" 1966 р.)

Микола Зеров — видатний поет і літературознавець, блискучий критик, неперевершений перекладач з латинської і французької поезії народився 26 квітня 1890 р. у м. Зіньків на Полтавщині.

По закінченню Київського університету — учитель гімназії. У 1920-их роках — професор літератури в Київському університеті, співробітник Академії Наук, редактор багатьох видань, активний в українському літературному житті.

Друкуватися Зеров почав у 1912 р. За його життя вийшли: збірка поезій "Камена" (1924), літературно-критичні праці "Нове українське письменство" (1924), "Леся Українка" (1924), "До джерел" (1926), переклади з античних поетів "Антологія античної поезії" (1926).

У 1935 році його заслали на Соловки. З 1937-1938 р., коли в концтаборах відбувалися масові розстріли, про нього більше не було жадних вісток.

Український Радянський Енциклопедичний Словник подає дату смерті поета — 13 жовтня 1941 р.

РЕД.

І

Це було десь у кінці чудової київської весни. Я зустрівся з Миколою Костянтиновичем, чи як ми звичайно називали його, Миколою Костичем Зеровим біля університету. Він, здається, саме кінчив там свої чергові лекції з історії української літератури і вертався додому. Він запропонував мені посидіти трохи в Шевченківському парку, і я залюбки погодився. Важко було собі уявити цікавішого співрозмовника, ніж Микола Костевич. Бесіда наша точилася найчастіше коло літератури, але Зеров, хоч і людина філологічної, "класичної" освіти, знався багато на чому. Він, наприклад, одного разу розповідав мені, чому ото всихають верхів'я знаменитих, прославлених Шевченком, а проте не з "діда-прадіда" українських, а завезених колись, либонь, із Італії пірамідальних тополь. Розповідь та навіяла мені сонет "Тополя", вміщений у мій збірці 1929 року "Де сходяться дороги" і присвячений Зерову. А то якось Микола Костевич глянув на мого мисливського пса, сетера-гордона, і почав цілу розправу про виродіння у нас цього виду сетерів. Виходить, був він, син завзятого мисливця і теж педагога з професії, якоюсь мірою обізнаний і в такій несподіваній галузі, як собаківництво...

Цікаво було поговорити з Костевичем про образотворче мистецтво, архітектуру, театр. Скрізь

мав він неабиякі знання і вироблений, тонкий, строгий смак.

Пам'ять мав він феноменальну, "франківську". Це добре знають слухачі його університетських лекцій. Іноді читав він їх увечері, при електричному світлі. Коли електрика псувалась чомусь, і аудиторія залишалась у цілковитій темряві, Зеров ні на хвилину не припиняв лекції, цитуючи з пам'яті цілі сторінки літературних документів.

Сучасні читачі мають, розуміється, лише туманне уявлення про так звану "групу неоклясиків", з якою пов'язують і моє ім'я, і якщо про Зерова щось і чули, то тільки як про завзятого теоретика й практика неоклясцизму. Несправедливо репресований у часи культу особи Сталіна, блискучий літературознавець, критик, поет і перекладач, Зеров на багато років викреслений був із української літератури, ніхто з молодих його не читав і не міг читати, так він і залишався для тих, що чули його ім'я, з осудливим ярликом "неоклясика", та й годі.

Треба прямо сказати, що досить невиразний термін "неоклясики" прикладено було випадково і дуже умовно до невеличкої групи поетів та літературознавців, які гуртувалися спершу навколо журналу "Книгар" (1918-1920), а пізніше — навколо видавництва "Слово". Хоч і пишеться в наших довідкових виданнях, ніби українські неоклясики проголосили культ "чистого мистецтва", заявляю з повною відповідальністю, що ніхто з учасників групи ніде й ніколи такого гасла не підносив, — ні Зеров, ні Филипович, ні Драй-Хмара, ні тодішній Рильський... У теоретичних твердженнях "неоклясиків" було справді багато спірного, а то й невірною, — та про це можна було б говорити лише тоді, коли б читачам була відома спадщина тієї групи. Естетичною платформою, яка їх об'єднувала, була любов до слова, до строгої форми, до великої спадщини світової літератури. Український неоклясцизм був у значній мірі виявом боротьби проти панфутуристів, деструкторів та інших представників того мистецтва, яке так безпідставно декларувало себе як "ліве"... То були часи, коли Гео Шкурупій оспівував "чудову блідість тифозної воші" чи щось подібне, коли Семенко "палив "Кобзар" і по-блюзнірському називав "Кобзарем" власні віршові вироби, коли Валеріян Поліщук писав (і друкував!) поему "Онан". То були часи, коли Володимир Коряк, вважаючи себе правовірним марксистом, називав Коцюбинського "естетом" і представником "мистецтва для мистецтва" (проти чого, власне й виступав Зеров, діставши за те "нищівну відсіч" від вульгаризаторів).

Аж ніяк не беручи під захист усе, що говорили й писали українські "неоклясики", серед них і

Зеров, мушу, проте, твердо заявити, що в їх боротьбі проти футуризму та інших формалістичних течій, у їх заклику шанувати літературну традицію, у їх любові до грецьких та римських класиків, до Ередія і Леконта де Ліля, до Пушкіна, Міцкевича, Шевченка, Франка було, безперечно, здорове зерно.

А втім, розмова буде у нас не про Зерова-літературознавця, а про Зерова-поета. Але перед тим, як розглядати творчий його — поетичний і перекладацький — доробок, трагічно короткий шлях його в літературі, скажу, проте, кілька слів про його літературні смаки, бо з них же випливає і власна його творча практика.

Фет — представник "чистого мистецтва", нехай і так. Проте Фета не викреслити із історії літератури, проте Фета любили і будуть любити минулі й прийдешні покоління читачів. І Зеров любив його. Але ж іще глибше любив він і прекрасно знав Івана Франка і Лесю Українку, Валерія Брюсова і Олександра Блока.

Словом, смак у Зерова був набагато ширший, ніж це декому здавалося, і він з великою пильністю вивчав минуле літератури і стежив за розвитком літератури сучасної (згадаймо, що Зеров, як це відзначав недавно Гр. Кочур, першим познайомив радянського читача з творчістю Марка Черемшини, що йому належать вдумливі розвідки про Чехова і Коцюбинського, про Свидницького і Щоголева, що він тонко аналізував твори молодого Тичини і Василя Блакитного, виявляв глибокий інтерес до драматургії Миколи Куліша).

II

Невелика обсягом оригінальна поетична спадщина Зерова складається із сонетів, дванадцятирядкових елегій (термін умовний), писаних александрійським віршем, і так званих елегійних дистихів. Про винятковий нахил поета до цих форм та підстави цього нахилу мова буде далі. А тим часом пригляньмося до одної з елегій, яка здається мені дуже характерною за своїм змістом.

Тягар робочих літ наліг мені на плечі,
Стих безтурботний сміх і споважніли речі,
І голос чую я настирливо-шорсткий:
"Лукавий наймите, а де ж доробок твій?
Де плід твоїх трудів і творчості твоєї,
Чи ж добре ти робив над чорною ріллею,
Чи встигнеш, поки день, скінчить свої жнива?"

Як гірко слухати оті терпкі слова
І як не заздрить вам і молодості вашій,
Цій сповненій вина і ненадпитій чаші,
Цій гострій свіжості передсвітних годин,
Цій смужечці зорі над тихим сном долин!

Елегія ця має заголовок "До альбома", чим і пояснюється звернення — "і як не заздрить вам..." але по суті це роздуми автора про перейдений ним життєвий шлях, і суворий, "настирливо-шорсткий" голос, мабуть, надто жорстокого судді —

це, звичайно, голос поета, адресований самому собі: "А де ж доробок твій?"

Життя своє Микола Костянтинович Зеров по праву міг назвати "робочими літами". Народився він року 1890-го в м. Зінькові на Полтавщині, в сім'ї вчителя, пізніше інспектора народних шкіл, людини, як доводилось мені чути, талановитої і своєрідної. Розповідали, що Зеров-батько, їздячи від школи до школи на велосипеді (не забувши прихопити й вудки чи рушницю), одвідував лекції молодих учителів і часом сам давав зразкові "уроки". Ці одвідини завжди сприймалися як свято. Можливо, що саме від батька успадкував Микола неабиякий педагогічний хист. Учився він в одній із київських гімназій (де мав, між іншим, того самого вчителя латинської мови, що й я, — С. В. Трабшу), потім — у Київському університеті на класичному відділі історико-філологічного факультету, де вивчав грецьку та латинську мови й літературу. По закінченні університету (1912) викладав у середній школі, а пізніше, в пожовтневі часи, — в Київському ж таки університеті, згодом "ІНО" (Інститут народної освіти), та на робітфаку. Його лекції з історії української літератури, а також прилюдні виступи завжди збирали величезну аудиторію. Лектор і промовець був з нього блискучий. Опублікував Зеров чимало літературознавчих праць, а на поетичному полі визначився передовсім як перекладач римських поетів — Вергілія, Горація, Тібулла, Овідія, Марціяла, — а також поетів російських, білоруських, польських, французьких, італійських... Щоб не вертатися вдруге до цієї справи, зазначу коротко, що навіть люди, які досить зимно ставилися до оригінальної поезії Зерова, перекладачем уважали його бездоганним. Його переклади з римських поетів надовго ще не втраять своєї великої пізнавальної та естетичної ваги. По-різному можна ставитись до поетів французької "Плеяди" — Ронсара, Дю-Белле, до влюбленців Зерова — французьких "парнасців" Ередія та Леконта де Ліля, але те, що він уперше познайомив з ними українського читача і то познайомив у чудесних перекладах, не можна не визнати серйозною заслугою Миколи Костянтиновича. Перекладацька спадщина Зерова, яку читач знайде в цій книзі, становить важливе явище в нашій культурі, значення якого навряд чи хто став би заперечувати. Отже, коли взяти в сумі педагогічну й літературознавчу працю Зерова, його перекладацьку діяльність і його оригінальну поезію (до розгляду якої я зараз і перейду), то можна сміливо сказати, що на питання: "А де ж доробок твій?" — міг Зеров одповісти без жодного остраху та збентеження. Доробок був неабиякий, а виріс би до незрівняно більших розмірів, коли б трагічні обставини не вирвали його з наших лав у самому zenіті творчого розвитку.

У кінці процитованого вище вірша автор говорить про свою "заздрість" до молодого адресата, але ж хіба не ясно, що це благородна заздрість, продиктована любов'ю. Всі учні Зерова — слухачі його лекцій в університеті та на робітфаку його доповідей та виступів на різних диспутах

та дискусіях пам'ятають, з якою доброзичливістю ставився він до молоді, до паростків нового в нашому громадському житті, в нашій культурі.

Закоханий у багатобарвне і багатоголосе земне життя, Зеров з особливою любов'ю оспівував ту пору року, коли природа відроджується, розцвітає, буває під гарячим животворним сонцем, — весну:

Крізь цеглу й брук пульсує кров зелена
Земних ростин, і листя чорноклена
Кривавиться у світлі ліхтарів.

І між камінних мурів за штахетом
Округлих яблунь темний кущ процвів.
Таким живим розпадистим букетом.

Зеров пристрасно любив природу, він знав, як мало хто, пейзажі української землі, — а проте одна із його елегій закінчується такими багато-значними словами:

Із вирію летять курличучи ключі,
А з моря вітер дме, гарячий, нетерпливий.
Але пощо мені ці вітрові пориви,
І жайворонків спів, і проростання трав?

З якою б радістю я все те проміняв
На гомін пристані, лиманів сині плеса,
На брук і вулиці старого Херсонеса!

Коли Миколу Костевича питали, чи цей його "старий Херсонес" — часом не Київ, — то він весело відповідав: "А звичайно, так!"

III

Якось Зеров дав собі й тим, кого вважав подібними до себе, таку характеристику, назвавши її "самоозначенням":

Я знаю: ми тугі бібліофаги³⁾
І мудрість наша — шафа книжкова.
Ми надто різьбимо скупі слова,
Прихильники мистецтва рівноваги

Ніхто не скаже нам: "Жерці і маги!
Ви творите поезії дива..
Чутливість наша вбога і черства
І не вгамує молоді спраги.

Що слово точене? Чарує звук
Акторських реплік та уданих мук,
Розливних сліз, плиткої гістерії.

І промовляє критик: "Скинь кашкет!
Он світич наш, він гріє і зоріє,
Люби і поклоняйся: то — поет!"

У цьому сонеті не можна не вбачити суперечливості думки. Передовсім ота самокритика — "ми тугі бібліофаги", "мудрість наша — шафа книжкова" — проголошується не без іронії, не без потаємної гордості, що й виказує себе в ряд-

ку: "Прихильники мистецтва рівноваги". Тут уже нема нічого ні самокритичного, ні іронічного, поет просто декларує свій смак, свої стилістичні уподобання, свій художній напрямок.

Він був поет.

Він любив, як уже сказано, строгі форми. Але чи справді це становить непростенний гріх? Взяти хоч би той самий сонет. Скільки людей висловлювалось проти цієї форми, як нібито штучної, холодної, застарілої і т. ін. Але скільки ж поетів висловлювалось і на її користь! Згадаймо хоч би загальновідоме пушкінське: "Суровий Дант не презирал сонета". Згадаймо і Франків сонет про сонет — "Голубчики, українські поети". За наших часів німецький поет-революціонер Йоганнес Бехер не тільки писав сонети, але й теоретично обстоював цю форму, лаконізм і суворі закони якої не дають місця порожній балаканині, дисциплінують думку поета і владно велять йому зосередитись на головному образі.

Коли Зеров прославляв "ясну, дзвінку закінченість сонета", то він рішуче і впевнено протиставляв її розхристаності тогочасних верлібрів і провінціальному примітивізму та вбогості поетів, які не жартуючи вважали себе "послідовниками Шевченка", навіть у думці не покладаючи, що Шевченко був незрівняним майстром тієї форми, закони якої він для себе встановив.

З прибічниками сонета, та й інших канонічних форм, до яких (прибічників) і я грішним ділом належу, можна, звісно, сперечатись, але цікаво, що серед нашого молодшого покоління прокинувся, мабуть, закономірно, потяг саме до сонета. Від цього факту відмахнутись не можна. Хочеться відзначити ще й таке: коли Франко, Леся Українка, Самійленко звертались до сонетів, терцин, секстин, октав і т. ін., то це було не ознакою консерватизму, а навпаки — проявом руху вперед, бажанням вигострити, витончити, збагатити українське поетичне слово.

Александрійські вірші (шестистопові ямби) та елегічні дистихи (гекзаметр і пентаметр), до яких теж охоче вдавався Зеров, так само служили меті поетичної дисципліни, строгості і ясності думки.

Канонічні форми Зерова, поєднані з ненастанною увагою до багатства, чистоти й милозвучності мови, я рішуче вважаю прогресивним явищем в українській поезії.

Плястичність і мальовничість високою мірою властиві сонетам Зерова та й іншим його віршам. Кілька лише прикладів:

З білявих хмар, із шовкових запон
Дивився місяць на стерню і поле;
Низами мла стелила довгі поли,
І сявав церкви вирізний картон.

Про гостроту поетового ока особливо виразно свідчить останній рядок:

Або:

³⁾ Книгоїди (грецьк.).

Дванадцять днів, дванадцять синіх чаш
Над сірими і ржавими ярами.

(Сонет "У Донбасі")

М. ЗЕРОВ

А ось уривок із вірша "Овідій":

Убогий, дикий край! Весною бруд і холод;
Улітку чорний степ: ні затишних гаїв,
Ні виноградників, ні золочених нив.
А там морози знов і небо в сивій ризі,
І от риплять вози, копита б'ють по кризі,
Вривається сармат, і все плюндрує вкрай,
І бранців лавами вигонить за Дунай.

Навіть людина, яка не знає біографії Овідія і ніколи не заглядала в "Скорботні вірші" ("Tristia") та "Чорноморські послання" цього давнього римського поета-вигнанця, не може не визнати, що в наведених рядках Зерова розгортається дуже кольоритна й жива картина.

IV

Зерова називали "книжним поетом", сам він приклеїв до себе титул "бібліофага". Поет, кажуть, повинен черпати свої теми із життя. Ну, а хіба література — не один із проявів життя, і то життя згущеного, сконденсованого, загостреного до краю? Хіба не з книжних джерел зачерпнуті "Анджело", "Бенкет у чуму", "Моцарт і Сальєрі", "Камінний гість" Пушкіна? Хіба не на підставі старовинних хронік побудував більшість своїх геніальних трагедій Шекспір? Хіба не літературні підоснови мають драматичні поеми Лесі Українки, хіба не в боротьбу з віковою книжною традицією вступила вона, пишучи "Камінного господаря"? А Франкове перегукування із століттями, його побудований на біблійній легенді "Мойсей"?

Таких прикладів можна назбирати дуже багато. Годиться тільки додати, що кожний справжній поет, шукаючи натхнення на поживклих старовинних сторінках, скроплює їх живою водою свого творчого "я" — і трепетної сучасності.

Микола Зеров почував себе як удома в далеких епохах, і, протиставляючи в одному із своїх сонетів образ із християнських переказів — Саломею — Гомеровій Навсікаї, він мав на оці, власне, два людські типи, давав велике узагальнення.

У сонеті "Вергілій" читаємо:

Та він живе, і дзвін гучних його поем
Донині сниться нам риданнями Дідони,
Бряжчанням панцирів і сплесками трирем...

Зеров частіше, ніж інші сучасники, звертався до "тіней забутих предків". І то не тільки до сторінок "Одісеї", особливо ним улюбленої, а й до "Слова о полку Ігоревім", і до постаті "мандрованого дяка" Турчиновського, і до творців особливо йому симпатичних, об'єднаних в його

КЛАСИКИ

Ви вже давно ступили за поріг
Життя земного, лірники-півбоги,
І голос ваш — рапсодії й еклоги
Дзвенять у темі Аїдових доріг.

На берег наш, на скитські перелоги—
І чорний сум, безмовний жаль наліг
Невже повік не знайдете тпромоги
Навідатись на наш північний сніг?

І ваше слово, смак, калагатія
Для нас лише порив, недосяжна мрія
Та гострої розпуки гострий біль.

І лиш одна ще тішить дух поета,
Одна відроджує ваш строгий стиль —
Ясна, дзвінка закінченість сонета.

15. XII. 1921

мислях ідеєю людяності — Діккенса, Жюль Верна, Марка Твена, Свіфта... І скрізь він брав своє.

У сонеті "Сон Святослава", де так несподівано звучить рядок "Антенa гнеться, як гнучке стебло", висловив поет, безперечно, свої глибокі особисті переживання. А ось напоєні зеровським життєлюбством, зеровською закоханістю в світ рядки із сонета "Князь Ігор":

В стременах став, зорить. А кінь гребе
І ловить ніздрями далеку вогкість Дону.

Ну, хто наважиться сказати, що це тільки переспів стародавнього мотиву?

Зеров добре знався на астрономії, і запозичені з грецької та римської мітології назви зірок і сузір'їв щоразу викликали у нього нові, свіжі асоціації. Ось, приміром, рядки із сонета "Діва":

І пролилася кров. Дзвенить сурма;
Ступає віл під тягарем ярма,
І землю грішну кидає Астрея.

Лиш повесні в далеких небесах
Сріблиться зорями її кирея
І згоди Колос світиться в руках.

Автор дав таку примітку до цього вірша: "Астрея — Діва — Правда, що з кінцем золотого віку залишила землю і відтоді сяє на небі сузір'ям Діви. Колос — головна зоря в сузір'ї Діви".

Мит. о. М. ОВЧАРЕНКО

ХРИСТИЯНСТВО – НАУКА, ЯК ЖИТИ

Є багато різних наук: фізика, біологія, геологія, хемія й ін. Без сумніву, значення всіх цих наук дуже велике, але всі вони є тільки *допомогливими*, і знання їх всіх для кожної людини не є обов'язковим (та в наш час це й неможливе). Але є наука, яка потрібна кожній людині. Це — наука, як жити на світі.

Людина має розум. Її не може задовольнити тваринне життя, тобто тільки матеріальне. Людина хоче знати: Для чого вона живе? Відкіля все походить і куди все прямує?

Різні люди по різному відповідають на ці питання. А від відповіді залежить — як і чим вони живуть.

Ми розглянемо два головних погляди: матеріалістичний і християнський, які найчастіше спостерігаємо в нашому житті.

Матеріалістичний погляд

Матеріалізм навчає, що існує тільки матерія і більше нічого; що все, що існує — це тільки різні вияви матерії. Матеріалісти пишуть: "Природа (матерія) сама по собі нерозумна і нездібна до цілеспрямованих дій... Природа сліпа, нерозумна і нічого не визначає наперед... В явищах життя, в природі нема ніякого визначення наперед чи цілеспрямованості" ("Наука и религия", Москва. 1968, ч. 3, стор. 10-11). "Природа взагалі не ставить і не може ставити перед собою ніяких цілей" (Людина і світ. Київ. 1970, ч. 5, стор. 21).

Значить, за матеріалізмом нема ніякого сенсу буття, нема ніякого сенсу існування людини, і нема ніякої цілі взагалі.

Розглянемо деякі моменти з науки матеріалізму:

1) Матеріалізм уникає питання початку всього, заступаючи початок метафізичним поняттям "вічність". Матеріалізм не доходить і до кінця, а зупиняється десь на "півдорозі". І дійсно.

Він навчає, що матерія (нерозумна) не просто існує, а *розвивається*. Цей розвиток йде в такому напрямку: мертва, сліпа, нерозумна матерія утворює життя; життя утворює розум. А далі? Невже на цьому закінчується розвиток матерії? Але ж матеріалізм навчає про *безконецний* розвиток матерії. За матеріалістичною наукою розум *повинен* утворити ще щось вище. А далі? А ще далі? До *безконецности* далі?

На це у матеріалістів відповіді нема: зупинилися на "півдорозі".

Матеріалісти примушені визнати розвиток, бо заперечити його неможливо. Але, стоячи на ґрунті матеріалізму, нема чим пояснити його, і виникають такі питання, на які у матеріалістів нема і не може бути відповіді.

2) Матеріалізм навчає, що існування Всесвіту, життя і людини не має ніякої мети. Все, що тепер існує, буде знищене, а з'явиться щось нове, яке також не буде мати сенсу, не буде мати мети.

І разом з цим вони навчають, що матерія *розвивається* від простого до складного, від нижчого до вищого, тобто, що є певна спрямованість до чогось найскладнішого, найвищого. Значить, якась мета таки існує!

Ось матеріаліст І. Адашев пише: "Природа прекрасна завжди. А скільки в ній дивної погодженості між найрізнішими речами і явищами! Скільки найтоншої, майже казкової гармонії можна знайти навколо себе, коли уважно, з любов'ю придивитися до природи!... Факти дивної доцільності й погодженості в природі оточують нас буквально на кожному кроці... У великому і малому — всюди наочно видна чудова доцільність". (Знание — Сила. Москва. 1964, ч. 9, ст. 49).

Це пише матеріаліст. Ця суперечливість свідчить про необґрунтованість матеріалізму.

За матеріалістичною наукою людина є тільки матерія. Але ж людина ставить цілі. Мало цього: людина пристосовує природу до себе.

Матеріалізм навчає, що мета життя людини — це майбутнє щасливе людство.

Поминаючи ряд інших питань, запитаймо: А відкіля відомо, що майбутнє людство буде щасливе? По-друге, — все одно матерія в своєму розвитку знищить це майбутнє людство і утворить щось інше.

Значить цю мету, цей сенс існування людини утворює сама людина, і то на певний час. Але ж людина — недосконала. Вона не має абсолютних знань розвитку світу. Де гарантія, що матеріалізм *абсолютно* точно знає, як буде йти розвиток в світі і що буде через сотні років?

Крім цього, людина не може *творити* сенсу існування, вона може тільки *відкрити* його. І він повинен бути один для всіх людей.

Як бачимо, матеріалізм безсилий, неспроможний дати задовільну відповідь на питання про сенс буття, сенс існування людини.

А це питання надзвичайно важливе, бо від відповіді на нього залежить і відповідь на питання: Як жити на світі?

Цікаво; самі матеріалісти пишуть таке: "У всіх у пам'яті тяжкі, болючі роздуми про самопізнання та сенс життя у Гоголя, Достоевського, Толстого. Та й в житті кожного настає час, коли треба поладити свої стосунки з вічністю. І кожному знайоме збентеження, в яке іноді приводить людину ця потреба" ("Знание — Сила". Москва. 1969, ч. 3, ст. 20).

Знаменно, що Гоголь, Достоевський і Толстой знайшли відповідь не в матеріалізмі, а в християнстві.

Хоч того, що тут було сказано досить для характеристики матеріалістичного погляду, все ж вважаємо потрібним дуже коротко розглянути ще одне питання: Чому одна людина живе в розкошах, мучить, убиває інших і в розкошах умирає, а інша людина все життя мучиться і в стражданнях умирає?

А де справедливість? Справедливість не є буржуазна вигадка.

Чи може задовольнити відповідь матеріалістів, що колись в майбутньому буде справедливість?

А мільярди людей, що жили до нас, і що тепер живуть, які дуже дошкульно відчували і відчують несправедливість — невже для них так і не буде справедливості? Невже ці люди (і ми теж) є *тільки погній* для неясного, невідомого майбутнього?

Не можна так зневажливо ставитися до людей.

Християнський погляд

Християнство дає повну відповідь на питання про сенс буття, про сенс життя кожної людини.

а) Матерія розвивається до якогось найвищого свого стану, коли настане повна гармонія. Такий висновок можна зробити на основі слів Св. Ап. Павла, що кінець-кінцем все упокориться Богові, і Бог буде у всьому все (1 Кор. 15, 28). Св. Іван Богослов пише, що буде нове небо і нова земля та що часу не буде (Об'явл. 21, 1; 10. 6).

б) Щодо людини, то кінцева мета — бути досконалим, як досконалий Бог (Матв. 5, 48). Ця мета — на вічність.

І християнство навчає, як треба жити на світі. Ця наука міститься в Біблії, тільки треба правильно розуміти її. Біблію можна порівняти з величезною аптекою, де є ліки на всі хвороби. Але треба знати, коли і які ліки вживати. Ті ж самі ліки в одних випадках уздоровлюють, а в інших — убивають.

Біблія писалася давно. Писалася в першу чергу для людей того часу, а в ті часи умови життя були зовсім інші, ніж тепер. Для правильного розуміння Біблії треба багато чого знати. Наприклад, треба урахувати, що з бігом часу значення деяких слів мінялося (про це писав і перекладач Біблії Митрополит Іларіон Огієнко). На протязі багатьох століть була заміна застарілих слів новими; можливо, не завжди відповідними (Ось, напр. тільки 800 років тому в "Слово про Ігорів похід" написано: "Ярослав і вси внуці Все-слава, — уже понизіть стязі свої, вонзять свої мечи верезени, уже бо вискочисте із дідней Сла-

ви". Чи все зрозуміле? Ми бачимо сильну зміну мови тільки за 800 років. А Біблію почали писати 3.500 років тому). Проповідь Христа була *тільки притчами*: "Без притчи нічого Він їм не казав, а учням Своїм самотою вияснював все" (Марк. 4. 34; Матв. 13, 34).

До цього ще — в ті часи на письмі не було поділу на слова і зовсім не було розділових знаків й ін.

Все це треба ураховувати, бо інакше можна викривлено розуміти Біблію, що принесе тільки шкоду, і може привести й до зневіри (2 Тим. 2, 15-18).

У нас дуже часто Біблію розуміють *буквально*, хоч Св. Ап. Павло писав, що "буква вбиває" (2 Кор. 3, 6. Текст дано далі).

Про розуміння Біблії потрібна велика стаття, може брошура, а тут наведемо тільки декілька прикладів:

1) Заповідь Бога ясно говорить: "Шануй батька свого і матір свою..."

А чому Христос говорить: "І кожен, хто за ймення Моє кине дім, чи братів, чи сестер, або батька, чи матір, чи діти, чи землі, — той багатократно одержить і життя вічне наслідую" (Матв. 10. 29)?

В Євангелії від Луки сказано ще сильніше: "Коли хто приходить до Мене, й не *зненавидить* він свого батька та матір, і жінки й дітей, і братів, і сестер, а до того й свого життя, — той не може бути учнем Моїм" (Лук. 14. 26).

Немов би суперечність: шанувати батьків і разом з цим покинути, зненавидіти їх.

Щоб правильно зрозуміти це, треба прочитати й інші місця Біблії, де говориться про ставлення до батьків.

Коли ми це зробимо, то побачимо, що в слова " кине ", "зненавидить" ми вкладаємо зміст нашого часу, а в ті часи ці слова мали інший зміст. Ми сказали б: ставить на друге місце.

Христос говорить: Хто *більше* як Мене любить батька та матір, той Мене недостойний" (Матв. 10, 37). Ще: "Покине тому чоловік батька і матір, і пристане до жінки своєї..." (Матв. 19. 5).

(Ми знаємо, що часто чоловік, одружившись, не покидає батьків, а живе з жінкою разом з ними).

Правильне розуміння, як ставитися до батьків, повинно бути таке:

а) Для людини Бог стоїть на першому місці, а батьки — на другому. (На жаль, в рамках цієї статті нема можливості вияснити чому).

б) Для чоловіка його жінка стоїть на першому місці, а батьки — на другому.

Але конечно треба шанувати батька та матір.

2) Христос говорить: "Не журіться за завтрашній день, — бо завтра, за себе само поклопочеться. Кожний день має досить своєї турботи!" (Матв. 6. 34).

Завжди треба пам'ятати, що Христос навчав *тільки притчами* (Матв. 13. 34).

Як же розуміти: "не журіться за завтрашній день"?

Справа в тому, що часто буває, коли людина всю свою увагу звертає на майбутнє, а до "сього-

ПРИВІТАННЯ В. ЧАПЛЕНКОВІ

Вітаємо Вас, Вельмишановний Пане професоре, з 75-літтям і бажаємо Вам здоров'я і успіхів у Вашій цінній праці.

ЦК ОДУМ-у
Редакція і адміністрація "М. У."

днішньої" своєї праці ставиться недбало. Але від того, як ми живемо і працюємо "сьогодні", залежить успіх чи неуспіх "завтрішнього" дня. Коли селянин буде думати тільки про майбутній добрий урожай, а "сьогодні" сіятиме недбало, то навряд чи він багато збере.

Тому праці "сьогоднішнього" дня повинно бути приділено дуже багато уваги.

Є таке оповідання:

Один юнак запитав мудреця: "Як мені взнати, що є найважливіше для мене?"

Мудрець відповів: "Час, в який ти живеш ось зараз — найважливіший для тебе; праця, яку ти виконуєш ось зараз — найважливіша для тебе; людина, з якою ти маєш справу ось зараз — найважливіша для тебе."

Це чудова відповідь, як розуміти слова Христа, щоб не журитися за "завтрішній" день.

До цього додамо: коли людина йде і дивиться тільки вперед, вона не побачить каміння під ногами, а тому впаде і розіб'ється.

Так, треба дивитися, куди йдеш, але неодмінно треба уважно дивитися, що у тебе зараз, "сьогодні" під ногами.

Це не значить, що зовсім не треба думати за "завтрішній" день, бо сам Христос навчає планувати свою працю (Притчі: Луки 14, 28-32).

Ці притчі Христа навчають нас неодмінно планувати, але праці "сьогоднішнього" дня треба приділити дуже багато уваги, бо від цього залежать успіх чи неуспіх запланованого нами.

3) Христос говорить: "Хто порушить одну з найменших цих заповідей та й людей так навчить, той буде найменший в Царстві Небеснім" (Матв. 5, 19).

Дехто думає, що хоч найменшим, а таки буде в Царстві Небеснім. Але така думка неправильна.

Євангелія перекладена з грецької мови, а в грецькій мові вислів "найменший буде" означає: "буде викинений геть".

Ось тут наведено тільки три приклади (а їх можна навести багато). Вони ясно показують, як важливо правильно розуміти Біблію.

Апостоли були 3½ роки з Христом, і все ж Христос вже ПО СВОЇМ ВОСКРЕСІННІ "розум розкрив їм, щоб вони розуміли Писання" (Луки 24, 45). Апостоли передали це роз'яснення своїм учням, а ті своїм учням, і так воно передається аж до нашого часу.

Життя йде вперед. Життя міняється. В наш час є таке, чого не було в стародавні часи. Бувають випадки, коли в Св. Письмі нема безпосередньої конкретної відповіді на питання, що виникають в наш час. Тут треба застосовувати слова Св. Ап. Павла: "І Він (Христос) нас зробив бути здатними слугами Нового Заповіту, не букви, а духа, — бо буква вбиває, а дух оживляє" (2 Кор. 3, 6).

Який же "дух" Св. Письма?

А "дух" Св. Письма (Біблії), "дух" християнства — це удосконалення до досконалости Бога, це любов (або, точніше, справедливість просякнена любов'ю). Сюди входять і свобода, і рівність, і братерство.

Негативне ставлення до Біблії викликається головню через викривлене розуміння її.

Християнство — найвища, найправильніша наука, як жити на світі.

В наш час дехто, бачачи нехристиянське життя християн, відкидає християнство. Але величезна помилка отожднювати людей, що живуть не по християнському з християнською наукою.

Хіба можна отожднювати науку, за якою побудоване авто, з водіями авт, що неправильно поводяться з ним?

Відкидаючи християнство, люди шукають чогось "ліпшого". Скільки з'явилося і з'являється ідей! І ми бачимо, що ні одна з цих ідей не може задовольнити, бо ж ці ідеї є твір недосконалої людини, а християнство — Богом об'явлена істина.

Не відкидати християнство, не шукати якихось ідей, а здійснювати християнство в житті (без сумніву, правильно його розуміючи). Християнство правильно розв'язує всі питання життя: національні, соціальні й ін.

А християнам треба пам'ятати, що своїм нехристиянським життям вони відштовхують людей від Бога, замість притягання до Бога. Згадаймо перших християн. Чим вони наvertsали людей до правдивої віри в Бога? А головню своїм християнським життям.

Ми спостерігаємо в наш час, що дуже багато уваги приділяється зовнішнім формам християнства, а "дух" занедбаний. "Дух" християнства — любов. А скільки ми спостерігаємо ворожнечі, ненависти!

Є вина і провідників в християнстві, які в полоні "букви", в полоні традиційних пояснень, і які продовжують годувати вірних тільки "молоком" віри. Треба урахувувати розвиток людей і особливості життя нашого часу (1 Кор. 9, 19-23).

Християнство — Божа наука.

Тільки в християнстві людина може мати відповіді на всі питання життя, може мати повноту життя. Але християнство треба добре знати, правильно розуміти і намагатися жити так, як воно навчає.

Християнство — найвища, найправильніша наука, як жити на світі.

Слухайте радіопередачу ОДУМ-у

"МОЛОДА УКРАЇНА"

з радіовисильні

СНІН НА ХВИЛЯХ FM 101

в Торонто

КОЖНОЇ СУБОТИ

від 6.00 до 6.30 вечора

Керівництво:

Головна Рада Коша Старших Виховників
ОДУМ-у в Канаді

А. ЮРИНЯК

ЛІТЕРАТУРНІ ЖАНРИ

Класифікація і систематика літературних творів

Слово *жанр* за своїм походженням французьке (*genre*, від латинського *genus* — рід) і вживається нині в усіх мовах культурного світу, зокрема в ділянці літератури.

Приглянувшись пильніше, бачимо проте, що в сучасній практиці словом "жанр" позначають аж три різнооб'ємні літературно-мистецькі явища, з яких кожне даліше покриває собою попереднє, як ціле покриває частку. Ось так доводиться чути і читати вислови: "жанр побутової повісти", "жанр психологічної новели (оповідання)", "жанр фантастичного роману" і т. д. І поруч: "жанр повісти", "жанр новели (оповідання)", "жанр роману". Очевидно, що кожне з останніх трьох понять вміщає в собі відповідне попереднє, покриває його.

Та це ще не все. Бо зустрічаємо ще й такі вислови: "розповідний жанр", "жанр лірики" (або "ліричний жанр"). Тут маємо ще ширше поняття жанру, бо ж *розповіддю* є оповідання, і повість, і байка та балада.

Ця *багатопляновість* уживання терміну "жанр" завдає клопоту навіть літераторам, а вже в школі — де зобов'язує систематика і певна категоричність тверджень та визначень — вона зовсім нестерпна. Тому ми в своєму курсі локалізуємо термін "жанр", застосовуючи його тільки до родових окремоностей літературно-мистецької сфери: оповідання, повісти, роману, поеми, балади і т. д. Для позначення ж цілої *групи* розповідних творів уживатимемо термін "рід", а для позначення *специфікації*: "побутовий", "історичний", "психологічний", "фантастичний" роман, повість, оповідання і т. ін. — користуватимемося терміном "жанрова відміна".

Вище ми згадали, що крім *групи* (або *роду*, як відтепер ми називатимемо) *розповідних творів* (до речі, найбільшої в сучасній літературній творчості, через що ми на ній найбільше зупиняємось), є ще *рід творів драматичних* і *рід творів ліричних*.

Ці три роди літературної творчості відомі були вже в античному світі*), звідки власне такий поділ успадкувало літературознавство країн Європи і всього сучасного культурного світу, дотримуючись в загальному його досі. (Стародавні греки розповідь називали "епос", дякуючи цьому й досі до розповідних творів прикладають назву *епос*, *епічний*, хоч більшість сучасних розповідних творів являють собою розповідь звичайну, не ритмічну, а старогрецький "епос" був розповіддю ритмічною).

Підставою такого поділу і групування літературних творів є, очевидно, ступінь вияву автором себе, свого ставлення до творчості і різна форма передачі змісту твору його слухачам або читачам.

В *античному епосі* автор не виявляв назовні свого ставлення до творчого об'єкту — до розповіданих фактів; він зберігав позицію безстороннього оповідача. Вряди-годи він лише звертався до Музи-богині творчості слова, щоб вона додала йому снаги красно, успішно завершити розповідь про факти, подавані ним не як вимисел, а як *бувальщину*, дійсність. Отже чи розповідана матерія була радісна чи сумна, приємна чи відразлива — за це аудиторія не могла мати претенсій до автора-розповідача.

Натомість в *античній ліриці* (як, зрештою, і в сучасній, бо саме в цій ділянці творчості не зайшло суттєвих змін) автор відверто і навіть підкреслено виявляв своє ставлення до творчого об'єкта, бо цей об'єкт — не що інше, як його, автора — власні думки й душевні переживання. Якщо це переживання радісні, приємні, авторові кортить поділитися своєю радістю з аудиторією і таким чином подовжити і помножити її ("поділена радість — подвійна радість"); якщо авторові переживання неприємні, важкі, він прагне поділити їх з аудиторією, щоб облегшити свій душевний стан ("поділене горе — половина горя") і, можливо, знайти в аудиторії співчуття та моральний підтрим.

Нарешті, в драматичних творах (так античних, як і сучасних) автора ніби зовсім немає: діють і розмовляють самі герої твору. Такі твори призначені не для читання і слухання, а для сприймання їх через гру на сцені, тобто в *живій дії* (грецьке слово *драма* — по-нашому *дія*). З повище сказаного виходить, що *тямовий* зміст літературних термінів: *лірична творчість* (або коротко: *лірика*) і *драматична творчість* (або коротко: *драматургія*) в основі затримався від античних часів аж до наших; тому й користування цими термінами в сучасній літературній дійсності не спричиняє якогось замішання чи плутанини. Пісні старогрецької поетки Сапфо є лірика з нашого сучасного погляду, як і були вони лірикою для стародавніх греків. Таксамо "Цар Едіп" Софокла чи "Прикований Прометей" Есхіла ми кваліфікуємо як твори драматичні — і такими їх вважали і в античній добі.

Зате антична мистецька розповідь ("епос") і сучасна розповідь настільки відбігають одна від одної, що становлять різні поняття, різні предмети — і щодо форми, і щодо змісту. Ми вже сказали, що античний епос — це була розповідь *ритмічна*; тим часом для сучасності питоменною є якраз *неритмічна* розповідь. Крім цього, античний епос розповідав головню про *богів* та *героїв*, вони були головними дійовими особами і стрижнем твору; до того ж їх вчинки були *детерміновані* (наперед визначені) *невідвертальною долею* (по грецьки "Мойра").

Тим часом в сучасних розповідних творах дійовими особами є звичайні люди, порушені у своїх вчинках звичайними людськими — добрим чи лихим — думками і пристрастями та зовнішніми обставинами суспільного життя. В сучасній літературі термін "епос", "епічний" (тобто коли не мовиться про літературу античну) трансформувався з поняття загальногрупового і об'єктного в поняття якості, літературної манери письма, позначаючи спокійну, розлогу розповідь широкого об'єкту ("епічне полотно" — характеристичний вислів).

Отже, щоб у шкільному курсі не плутати епосу як історичного феномену античної літератури і як специфічної манери в розповідних творах сучасності, — ми для позначення групової цілості розповідних творів уживатимемо виключно термін "розповідь", "розповідний".

Таким чином маємо три роди літературної творчості: А. розповідний, Б. ліричний, В. драматичний.

А. Розповідні жанри в нашому письменстві

Сюди належать: 1. оповідання (новеля), 2. нарис (етюд), 3. повість (роман), 4. казка, 5. гумореска (фейлетон), 6. байка (притча), 7. баллада, 8. поема.

Не всі ці жанри мають однакову вагу і поширення в сучасному письменстві. Казка, напр., як діючий, "живий" жанр має тепер лише вузьку сферу дитячої літератури; невелика питома вага також байки і гуморески, що їх призначення, як згодом побачимо, досить вузьке, специфічне.

Загально в сучасній літературі переважає розповідь звичайна, але може бути й ритмічна (віршована). З цього погляду вичислені тут жанри творять дві великі групи; до першої (звичайна розповідь) належать оповідання, нарис і повість, а до другої (віршована розповідь) — байка, баллада і поема. Казки і гуморески можуть бути в формі звичайної розповіді і в формі вірша.

1) Під античним світом узвичаєно розуміти в курсі літератури (і мистецтва взагалі) культурний світ стародавньої Греції й стародавнього Риму, поминаючи культуру старого Єгипту та країн передньої Азії (Фінікії, Палестини, Ассиро-Вавилонії та Персії), звідки давні греки та римляни немало черпали.

2) Сучасні жанри неритмічної розповіді, як ось оповідання і повість — також мають своїх релятивних відповідників і попередників в античній добі, але не в старогрецькій епопеї, що була властивим античним епосом (її пізнішим спадкоємцем була героїчна поема Середньовіччя і далі, вже в новій добі, певною мірою поема історична, або історико-біографічна), а в історико-біографічних "хроніках" пізньоантичної доби, зокрема особливо в тих, де записи дійсних фактів тонуть у морі переказуваних автором легенд і власних авторських вигадок. (Про це докладніше подано в дальшому розділі: *Попередники повісти*).

Дмитро ЧУБ

В ДОРОЗІ ДО АВСТРАЛІЇ

(25 років тому)

Надвечір 11-го квітня 1949-го року прощалися з екзотичною, але вбогою Італією. Грізний Везувій стояв ще ясний, освітлений останнім промінням сонця, гордо підносячись у просторі. На ньому чорніли смуги лави, що лишилась по видолинках схилів, мабуть, ще з останнього вибуху 1944 року. Востаннє розглядаємо сліди загиблої майже 1900 років тому Помпеї, значного міста римської держави. 24-го серпня 79 року по Різдві Христовім воно загинуло від вибуху Везувія, який знищив і поховав його, вкривши 9-тиметровим шаром попелу та вулканічних порід. Лише кілька днів тому наша група діпі оглядала розкопки Помпеї, де розкопано ще вцілілі будинки, речі домашнього вжитку, меблі, металеві речі. Від часу першого вибуху Везувія, що знищив Помпею та ще два сусідні міста, було вже шість вибухів, що знищили багато людей. До речі, 1906 року подорожувала тут українська родина Олесьницьких з Галичини і ледве врятувалась під час тодішнього вибуху й землетрусу.

Коли вже сутінки затьмарили обрій, ми наскокали на береги острова Капрі, де колись відпочивав наш відомий письменник М. Коцюбинський, захоплюючись блакитною печерою.

Пізніше ми побачили острів Сіцилію з містом Мессіною, що розкинулось на узбережжі; за ним, далі від моря, підносилися гори з кілометр заввишки. Незабаром перетнув нам шлях своєрідний пароплав: на покладі (палубі) його в три ряди стояли залізничні вантажні вагони. Виявилось, що пароплав перевозив через море цілий потяг, що йде з Сіцилії до Італії.

Наче велетень, стоїть на Сіцилії гордий і красивий вулкан Етна. Білі хмарки легенько зачіпаються за його шпилі, укриті снігом. Він відразу нагадав знану світліну з підручника географії та інших видань. Та скоро береги лишилися позаду... Люди поволі знайомились, оповідали одно одному про свої табори, про війну та про різні пригоди з свого життя.

14-го квітня замерегтіли вогні Порт-Саїду. Підійшовши ближче, пароплав кинув котвиці. Перуч нашого пароплава, сяючи вогнями, стояли десятки пароплавів. Уранці наш пароплав оточили зграї арабських гандлярів на невеличких човнах. Вони щось вигукували, показуючи й пропонуючи купити їхній крам: шкіряні торбинки, фініки, помаранчі, взуття тощо. На борт полетіли кінці мотузків з прив'язаними до них кошиками, в яких лежала якась замовлена чи куплена річ. Згадалось, що наші діпісти нічого не куплять, бо легендарних 7 доларів, що їх видавали кожному діпістові на інших пароплавах, нам не дали. Проте торгівля потроху жвавішала. Дехто мав при собі англійські фунти, американські долари чи

італійські ліри. Тож більшість, посміхаючись, з зацікавленням дивилась з пароплава на метушливих чорнявих крикунів, що задирали голови, показуючи свій крам.

Я був у числі тих, що тільки спостерігали цю торгівлю, бо мав у кишені лише два англійські фунти, які дружина дістала ще в таборі за зроблену касетку, та ми їх тримали про чорний день.

Ось один араб з ріденькою борідкою виймає з кошика спущені йому паперові гроші. Ми добре бачимо на банкнотіві цифру три.

— Що то, ліри? — питає поляк, що стоїть поруч, перехиливши голову через борт.

Але араб тим часом перевертає той папір на другий бік, і ми добре розпізнали на ньому порт Леніна.

Та то ж три червінці советські! — вигукує разом кілька цікавих.

Араб, глянувши на Леніна, переклав папірець у праву руку і, тернувши цими грішми себе ззаду по штаних, кинув їх назад у кошик і махнув рукою догори. На палубі регіт.

— То така міжнародня вартість советських грошей, — сказав сусід-білорус.

Лотиш, власник цих грошей, тричі пробував купити щонебудь за цю тридцятку в інших арабів, але щоразу зазнавав невдачі.

Того ж дня надвечір готувалися рушати далі через Суєзький канал до Червоного моря. Один сивий дідусь, не знаючи географії і не розуміючи назви каналу, трохи хвилюючись казав:

— Оце коли б, Господи, пропливти советський канал, тоді вже москалів не страшно, а то тут ще можуть причепитись. — Та його заспокоїли, з'ясувавши, що це не советський канал, а Суєзький.

Поминувши безліч менших і більших пароплавів, наш "Магомеді" заходить в канал. Починаючи від Порт-Саїду, спека роздягала нас щораз більше, а порт Аден роздягнув решту пасажирів, і вони ходили, мов на приморському пляжі. Сонце припікало, і лікарка часто попереджала, щоб не лежали проти сонця роздягнуті. Особливо зловживати тим жінки та дівчата. Одній пані лікарка двічі зробила зауваження, а втретє підійшла і дала два гучних ляпаси по спині неслухняної кокетки. Молода пані засоромилась і, накинувши на плечі якусь одежину, хутко зникла.

На кораблі набридає сидіти й лежати без діла. Щоб розважитись, люди, сидячи просто на підлозі, грають у карти на цигарки та цукерки, які саме видали всім. у декого в руках підручники англійської мови чи інші книжки. Українці, яких на кораблі 151 особа, читають "Ост" Самчука, "Недостріляні" Підгайного, "За сестрою" Чайковського. "Крутіж" Лепкого, "Тигролови" Багряного. У одного з пасажирів знайшовся розгляд творчості Марка Вовчка. Ще раз перечитую біографію письменниці, ще раз впадає в око, що її "Марусю" у Франції видавали 4 рази французькою мовою, переважно як лектуру для шкіл.

РОЗКЛАД ЛІТНІХ ТАБОРІВ ОДУМ-у Оселя ОДУМ-у "КИЇВ", США

- Табір Виховників від 28 червня до 12 липня
- Новацький відпочинково-виховний табір, молодь у віці 7-12 років — від 12 липня до 26 липня
- Юнацький відпочинково-виховний табір, молодь у віці 13-17 років — від 26 липня до 9 серпня
- Табір українознавства й мистецтва від 9-го серпня до 23 серпня

СТІБЛЕЙ СТЕЙТ ПАРК — МІНЕСОТА

- Відпочинково-виховний табір від 2 серпня до 16 серпня

У справах інформацій просимо звертатися на такі адреси:

ODUM, 1627 E. Chltenham Ave.

Philadelphia, Pa. 19124, USA

ODUM, 427 N. Westwood Dr.

Minneapolis, Minn. 55422, USA

ODUM, 827 Indian Rd.

Mississauga, Ont. L5H 1R4, Canada

КОНЦЕРТ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Диригент — ГРИГОРІЙ КИТАСТИЙ

відбудеться

в неділю 25-го травня 1975

в залі QUEEN ELIZABETH THEATRE

Парк Канадської Національної Виставки
Exhibition Place

Початок о 4-ій годині по полудні

КВИТКИ МОЖНА НАБУТИ:

Arka Book Store, 575 Queen St. W., Tel. 366-7061
Plv Co-op, Ltd., 768 Queen St. W., Tel. 363-2748
West Arka Gift Store, 2282 Bloor St. W., 762-8751
Bloor Travel Agency, 1190 Bloor St. W., 535-2135

А в Україні цей твір замовчаний і немає його в збірниках творів.

Невеличкі летючі рибки вискакують з води і, мов бабки, летять геть подалі від кораблів. Дивлячись у далечінь, часом забуваєш, що аж до обрію водний простір, а здається, що це рілля, лише трішки притрушена білими купками снігу.

У порту Суез стоїмо далеко від пристані. Вздовж берега тягнуться голі гори. Увечорі блимає світло маяків. Від спеки на палубі натягнули брезенти, вітер також зменшує дошкульність жару. Корабель сильно гойдає, б'є хвиля в боки. Біля кабінету лікаря товпляться люди: вони дістають ліки від морської хвороби, але вони мало допомагають, — треба більше упертості, щоб перемогти цю неміч.

Порт Аден теж оточений сіро-чорними ніздрюватими горами, певно вулканічного походження. Пасажирів купують тут, ніби рідні українські кавуни і банани, але поліція стримує човни продавців. Поліцаї всі босі, в коротких штанцях. Тут пароплавна адміністрація лишає непритомного серба, що вдень спав біля люка і впавши у трюм, поламав собі кілька ребер.

Пливемо далі. Нахилившись через борт, дивимось на невтомних дельфінів, що перекидаються на хвилях. Уже не один капелюх, книжка, годинник, рушник опинилися в обіймах хвиль. Один поляк хвалиться, що ненароком упустив усі адреси знайомих з різних країн. Діти роблять млинки, ставлять їх проти вітру.

Коли поминули рівник, помічаємо, що спека спадає, хоч були ще в тропічній смузі. Поступово одягаємось, а перед берегами Австралії, перескочивши літо, опиняємось в обіймах осені (травень місяць) й одягаємось тепліше.

7-го травня побачили вогні маяків австралійської землі, а вранці, ще перед сходом сонця, вже наближаємось до порту Фремонтль, де мали ще раз зупинитися. Усі з цікавістю розглядаємо краєвиди нової землі, де доля судила нам будувати своє нове життя, а може й лишитися навіки... Не в одного тут стрепенулося серце й думки: "Чи доведеться колись повернутися на рідну землю, побачити матерів, дітей, батьків?"

Набравши харчів та води, пароплав рушив далі до останнього пункту подорожі.

Гострий вітер уже свище по палубі, а попереду й зліва з ранішньої мли повільно виступають далекі береги. Нарешті заходимо до пристані Мельборну. Замерехтіли тисячі вогнів цього австралійського Нью-Йорку. Купки людей очікували з корабля знайомих або випадкових земляків. Хто мав гроші, купував дітям та собі солодощі. Один із тих, що стояли у порту, купив з двадцять шоколад і кидав на пароплав якимсь дівчатам. Незабаром на пароплав по східцях сходять усі, хто хоче. Кожен шукає людей своєї національності. Розпитують і розповідають про працю, про життя, про можливості в новій країні.

Через якийсь час сходимо на берег і сідаємо в потяг з м'якими вагонами, що підійшов до самого пароплава. А о третій годині ночі уже розташовуємось у холодних бараках переходового табору Бонерілля.

Дмитро ЧУБ

ІДУЧИ НА ЧУЖИНУ

*Незнаний світ за обрієм клекоче
І хвиля б'є у кораблів борти,
А думка б'ється птахом серед ночі:
У край який життя своє нести?*

*І от у світ біжать в'юнкі дороги,
Геть перетнувши прірви і поля,
Та ще не раз нас дожене тривога:
Чи вернемо додому звідтіля?*

*Чи рідний сад почує наше слово
(Там не одна пролинула весна),
Чи яблука зірву я з яблунь знову,
Що вітами схилились до вікна?*

*Чи вийду ще з косою я на луки?
Чи рідне сонце в щоку припече?
І серце стогне, плаче від розпучи,
Хоч по виду сльоза і не тече.*

*Ніхто не знає, й долі не вгадають
Ні хіромант, ні циган-ворожбит,
Які шляхи щиріше привітають,
Де ждуть обійми щастя чи журби.*

*Та знає всяк, як сурма клич заграє,
Коли визвольні заgrimлять громи,
Тоді наш край всі мури розламає,
Знамена перемог заб'ють крильми.*

*З усіх світів тоді гукне нас мати,
Той клич спане, як блискавка в імлі.
Ну, хто ж тоді не схоче повертати
До в світі найсвятішої землі?*

1949 р.

ЮВІЛЕЙНІ КОНВЕРТИ ОДУМ-У

Перший день випуску пропам'ятних ювілейних конвертів 25-ліття ОДУМ-у відбудеться 18-го червня 1975 р. Це день перших ініціативних зборів ОДУМ-у в Нью Йорку 25 років тому.

Ювілейна емблема ОДУМ-у на конвертах є в трьох кольорах та з чотиримовним написом "XXV років на службі української громади". Малі конверти є з емблемою без чотиримовного напису.

Зацікавлені філіятели можуть замовляти конверти з печаткою дня випуску в представника "М. У." в США. Ціна: три конверти за долара. Наліпки з адресою є побажані.

Після офіційного випуску пропам'ятні конверти будуть до набуття по всіх філіях ОДУМ-у, включно в Лондоні (В.Б.) та Новому Ульмі (Німеччина).

Ювілейна Зустріч Одумівців

США Й КАНАДИ

ПРИСВЯЧЕНА 25-ЛІТТЮ ОДУМ-У

відбудеться 29, 30 і 31 серпня 1975 р. в Торонто

ПРОГРАМА ЗУСТРІЧІ:

П'ЯТНИЦЯ 29-го СЕРПНЯ:

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

ОДУМІВСЬКИХ МИСТЕЦЬКИХ ГРУП США І КАНАДИ—8-а год. веч.

СУБОТА 30-го СЕРПНЯ:

МІЖФІЛІАЛЬНІ СПОРТОВІ ЗМАГАННЯ

З ВІДБИВАНКИ ТА ЛЕГКОЇ АТЛЕТИКИ

ПАНЕЛЬ НА ТЕМУ: ДИСИДЕНТСЬКИЙ РУХ В УКРАЇНІ

БЕНКЕТ І ЗАБАВА

6-та година вечора в Constellation Hotel при 900 Dixon Rd.

НЕДІЛЯ 31-го СЕРПНЯ:

О 10-ій годині ранку ПОЛЬОВА СЛУЖБА БОЖА на оселі "КИЇВ".

ОБІД. — ДЕФІЛЯДА ОДУМІВСЬКИХ ВІДДІЛІВ. — КОНЦЕРТ. —

ФІНАЛЬНІ СПОРТОВІ ЗМАГАННЯ. — ВАТРА.

Докладніші інформації будуть подані пізніше.

ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ

МОЛОДЕ ПЕРО

Юлія Рибіцька

ЦЕ БУЛО МИНУЛОГО ЛІТА

Оповідання студ. Юлі Рибіцької "Це було минулого літа" було нагороджене в 1974 році другою нагородою на конкурсі "молодого пера", що його влаштувало в Канаді ОПЛДМ. Леся Шевченко та Арета Підгородецька дістали треті нагороди. Всі вони члени молодечої секції Мельборнського літературно-мистецького клубу в Австралії. Юлі Рибіцькій 19 років. — Ред.

Уже вечоріло, коли вона дійшла до пляжу. Це вже вдруге вона ступає по цьому золотавому побережжі Квінсленду, Сурферс Парадайс. Легкий теплий вітерець приємно розвіває її русаве волосся. Вона відчуває себе вільною, як пташка. Дивиться на величезні хвилі, закучерявлені кипучою піною, що ревуть й котяться до берега аж ген звідти, де в тумані зникає далекий обрій. Темне небо поволі вкривається мільйонами зірок, помалу сходить місяць, тихо шепочуть пальми, а все це милує око чарівною красою.

Минув рік, як вона тут була, але, здавалося, нічого не змінилося. Це тут вона вперше побачила його. Яка вона була тоді щаслива! Була тоді на вершині щастя, а тепер нічого з того не лишилось. І, йдучи пляжем з галузкою евкаліпта в руці, Галина відновлювала в пам'яті всі деталі тодішньої несподіваної зустрічі, яка запалила в серці стільки мрій. Одного дня вона лежала тут, запалюючись на сонці, коли біля неї зупинився чорнявий хлопець. Він не був надто гарний, але щось привабливе було в його замріяних очах: від них ставало на серці так тепло й весело.

— Доброго ранку, красуне! Які в тебе гарні очі, як морська вода.

— Дякую за комплімент, — відповіла засоромившись.

— Як тебе звуть? — знову запитав.

— Ти що, хочеш відразу знати всі мої таємниці?

— Ні, я збираю колекцію красивих очей, то хотів знати, хто ж їхній власник...

Дівчина засміялась, а потім сказала: "Галина моє ім'я".

— Яке романтичне ім'я! — сказав майже серйозно, — а мене зовуть Андрій. — А звідки ти, тутешня?

— Ні, я з Мельборну приїхала.

— А я з Англії. Мої батьки живуть там, я приїхав на шість тижнів відвідати діда.

Так поволі зав'язалась їхня розмова. Виявилось, що у них багато було спільного: вони обоє любили музику, танці, природу, особливо їх вабило море. Після цієї зустрічі й знайомства вони бачились щодня. Годинами пролежували на теп-

лому піску, бігали по березі, борюкалися у воді, а найбільше часу віддавали жартам і розмовам. Галина особливо любила слухати його розповіді про університет, про Англію, про знайомих. Минув тиждень, а їй здавалося, що вони знайомі вже багато років. Він їй сподобався, і їй здавалося, що це найрадісніші дні у її житті.

Якось Галина побачила оголошення про виступ дельфінів у "Марінеленді", і в її пам'яті відразу зринуло минуле літо і тодішні пригоди. Вони з Андрієм пішли тоді подивитись на дельфінів. Як вона була захоплена тими мудрими тваринами, коли вони прудко вилітали з-під води, переверталися в повітрі і знову зникали під водою і як майстерно стрибали крізь вогняний обруч. Тоді до Галини підійшов диктор і сказав:

— Ми шукаємо якусь гарну дівчину, яка давала б дельфінам рибу, коли вони підстрибують догори. Чи ви зацікавлені? Це робити після перерви...

Галина завагалась, але Андрій сказав:

— Чому боїшся, піді!

— Окей, спробую...

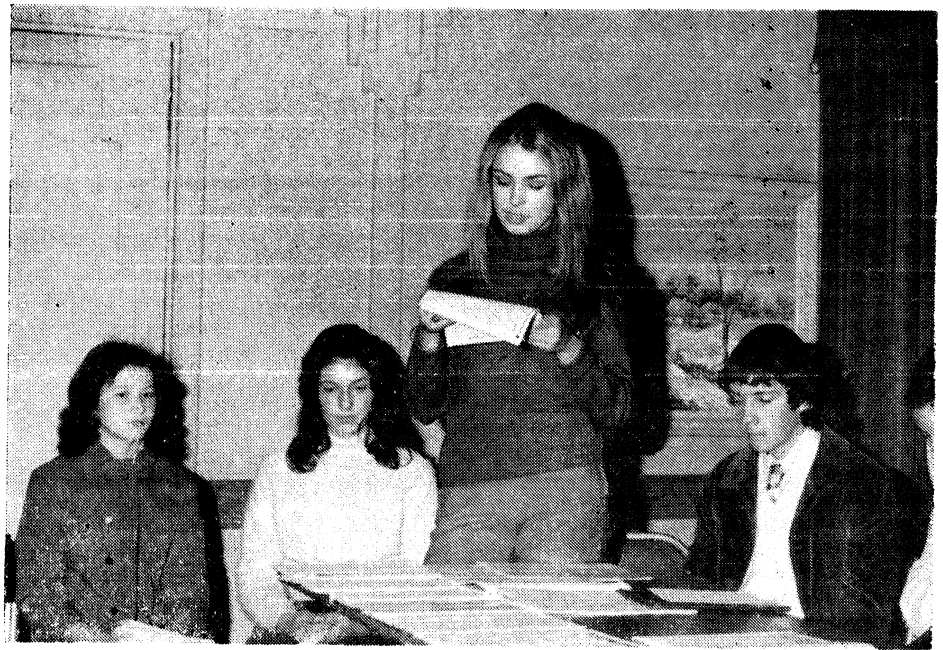
Коли прийшов час, її попросили зійти на трамплін і тримати патичок, на якому висіла рибка. На дівчину відразу глянули сотні людей, що прийшли подивитися на трюки дельфінів. Струнка чарівна дівчина, з гарною зачіскою, гарними рисами обличчя й приємною усмішкою була, справді, прикрасою на цьому підвищенні. Лехто більше дивився на неї, як на дельфінів. Та Галина вже приготувилась до акції: вона вже бачила, як дельфін стрілою мчав попід водою, а потім вискочив і, підскачавши нарівні з нею, схопив рибину. Але трамплін несподівано захитався, і дівчина, не втримавшись, шубовснула в басейн під загальний сміх глядачів. Після цього вони довго сміялися, а на трамплін запросили іншу дівчину. Галина ж сиділа на сонці й сушила на собі свою коротеньку суконку.

Потім Галина згадала, як вони з Андрієм потрапили в коральовий садок. У тому приміщенні було темно, тільки коралі освітлювало кольорове світло. Чудові коралі відбивалися у воді, створюючи чарівну картину. У садку саме нікого не було, і хлопець використав ситуацію: він обійняв її й поцілував, а слідом за тим Галина почула вперше в житті такі солодкі слова: "Ти моя чарівна квіточка, я обожаю й люблю тебе всім моїм серцем". Гарячі поцілунки, що горіли на її устах, ніби гіпнотизували її, а серце тріпотіло, як піймана пташка. Вона стояла приголомшена й розгублена, дивлячись у його милі променисті очі.

Того вечора вони пішли в Гавайський ресторан, де росли тропічні рослини й подавали "тропічні" страви. Заля була напівосвітлена, грала гавайська музика, танцювали дівчата в гавайських вбраннях. Галині здавалось, що вона справді на Гаваїях, і вони також танцювали під гавайську музику. Вона й досі чує шепіт Андрієвих уст: "Ти, для мене все"... І вона вірила кожному його слову, бачила щирість у кожному його погляді. Де б вони не були, їм здавалось, що вони самі в своєму власному безхмарному світі ніби в раю

Студентка Педагогічної школи в Нобл Парку Дарія Федевич читає своє оповідання на літературному вечорі в Ессендоні біля Мельборну, Австралія.

Фото: Василь Фокшан

Ніхто, з них не згадував про той день, ту годину, коли закінчиться відпустка і прийде час розлуки.

Тепер Галина пригадала той день... Вони стояли біля зупинки автобуса, дивлячись прощальними поглядами одно одному в вічі. Не було слів. Їм тяжко було розлучитися. Автобус уже мав відходити, а вони ще стояли, тримаючись за руки. Тоді Андрій сказав:

— Я тобі напишу листа. А як усе залагоджу в Англії, приїду до тебе якнайшвидше. Тоді ми будемо разом назавжди. Пам'ятай мене!

Галина була така схвильована, що не могла навіть вимовити "прощай". Щось стисло їй горло, душили сльози. Автобус загурчав і рушив. Галина зірвалась з місця і, не бачачи нічого, побігла в напрямку пляжу. Потім вона бігла берегом, аж поки опинилась в далекому закутку пляжу. Стомившись, сіла на великому камені. Океан монотонно шумів, співаючи свою мелодію, ніби наперекір всім її чуттям. Сльози текли їй по обличчю. Щось говорило їй, що бачила його востаннє. Туга огортала серце.

У Мельборні Галина щодня поспішала до поштової скриньки, чекаючи Андрієвого листа. Вона ніколи ще не почувала такої самотності, як тепер. Все пригадувала його ласкаві очі, поцілунки, ніжні слова, чудову усмішку та години, проведені разом. Вона бачила його перед собою вдень і вночі, бо любила його найбільше в світі.

Та дні минали, а листа не було. Дивлячись у туманну далечінь, часто питала сама себе: "Чому?"...

Минули довгі місяці. Андрій дід, приїхавши одного дня до Мельборну, зайшов до Галининих батьків. І тоді вона довідалась, що Андрій уже одружився і став татом. Він ще тоді, коли казав Галині "єдина моя кохана", уже мав дівчину в Англії. А коли повернувся назад, то обставини склалися так, що змушений був одружитися. Галину ця вістка вразила, але вона й тепер чомусь не могла його зненавидіти.

Перший час зідхала, але пробувала відігнати від себе сумні думки:

"Я не повинна сумувати, — переконувала себе, — життя йде далі. З Андрієм це був тільки вакаційний роман-ілюзія. До того ж він чужинець і знайшов собі англіячку, а я мушу зустрінути людину з українською душею, з нею швидше знайду спільну мову... Тож одна з перших сторінок мого життя закінчилась".

І от минув рік. Вона знову, відкинувши голову назад, йде приморським пляжем Квінсленду, вдихає свіже повітря, відчуває себе вільною, як пташка, дивлячись вперед, у майбутнє й чекаючи нових пригод.

1974 р.

КОМАНДА ВИХОВНИКІВ ЮНОГО ОДУМ-У

повідомляє, що

ДЕВ'ЯТИЙ ТАБІР ВИХОВНИКІВ

відбудеться

від 28-го червня до 12-го липня 1975

Число учасників обмежене. Кандидатів прийматиметься лише за рекомендацією Старших Виховників.

За інформаціями та аплікаціями просимо звертатися до кінця травня місяця ц.р., на адресу писаря Команди Виховників, Івана Павленка.

**ODUM, c/o J. Pawlenko
27 Ventnor Drive — Edison, N. J. 08817**

ВІД ПРЕЗИДІЇ "СЛОВА"

У зв'язку з пресовими повідомленнями про те, що мистецьке стоваришення "Козуб" у Торонто відновило свою діяльність і що з цього приводу воно подарувало "досить значну суму" на видавничий фонд Об'єднання Українських Письменників "Слово", президія "Слова" заявляє наступне:

Ухвалою **переважаючої більшості членства**, свого часу опублікованою в пресі, мистецьке стоваришення "Козуб" припинило своє існування, а фінансові засоби стоваришення (konto ч. 2142 у кредитовій спілці "Союз") передало повністю в розпорядження видавничого фонду "Слова".

Цій ухвалі, однак, не підпорядкувалася маленька фракція колишніх членів "Козуба" і, маючи підтримку дирекції кредитівки "Союз", **незаконно** захопила це konto в свої руки, проголосила віднову діяльності "Козуба", поповнивши його набором здебільша недокладно зорієнтованих у дійсній ситуації людей — а щоб цій незаконній акції надати благовидної подоби, великодушно (!) пожертвувала "Слову" аж... 100 доларів.

Щоб у загалу українського громадянства не витворювалось хибного враження про ситуацію з

"Козубом" та його відношення до "Слова", що тепер об'єднує **всіх колишніх видатніших козубівців**, президія "Слова" доводить до загального відома, що надісланий їй чек у сумі 100 дол. вона повертає теперішньому т. зв. "Козубові", уважаючи його за організацію неправну, яка не має нічого спільного з колишнім, нині зліквідованим "Козубом", і яка лише прикривається його привласненим іменем.

З юридичної точки погляду ця блатантна узурпація назви і майна заслуженої, але законно зліквідованої організації, правним спадкоємцем якої є "Слово", могла б підлягати судовому процесові з усіма неприємними для причетних до цієї справи консеквенціями. На даному етапі "Слово" не схиляється до судового оскарження цієї самозванчої групи (хоча й не виключає такої можливості в майбутньому) — однак виразно й недвозначно відмежовує себе від теперішнього т. зв. "Козуба" та його діяльності.

Президія Об'єднання Українських Письменників "Слово" в Канаді

Вісті Осередку Української Культури й Освіти

Музейна праця. Від грудня 1974 до квітня 1975 р. в музеї Осередку Української Культури й Освіти у Вінніпезі експонувалися наступні виставки:

"Коляда". Музей на час різдвяних святкувань був перетворений у виставку містерії народження Ісуса Христа. На ній було три по-мистецькому виконані вертепи. Музейні експонати кольоритно зображали перший сніг, вечір св. Андрія, вечір св. Миколая, Святий Вечір, колядників, ялинку та Новий рік з посівальниками. Виставку відвідало понад 900 дітей з державних шкіл та українських рідних шкіл. Під час виставки висвітлювався фільм "Ялинка" продукції Менделюка.

• У зв'язку з Українським тижнем і річницею проголошення незалежності України в музеї експонувалися пам'ятки, пов'язані з цією подією: документи, паспорти, поштові марки, гроші, військові відзнаки, прапори тощо. Були й окремі відділи з па-

м'ятками Олександра Кошиця та Євгена Коновальця, етнографічна секція та одна виставова шафа з історичними пам'ятками 18-го ст. У цей же час у галерії Осередку була виставлена частина французьких тканин, поширених у 17-18 ст. в Україні, які привіз з України проф. Б. Жук. Осередок закупив ці тканини від нього у 1957 р. Згідно з оцінкою експертів Королівського Онтарійського Музею, це одна з найкращих колекцій французьких тканин на Північно-Американському континенті.

• На час Великодніх свят у музеї влаштовано виставку писанок, що виповнюють чотири виставові шафи й чотири кошики.

• Картинна галерія. У картинній галерії ОУКО відбулися художні виставки таких мистців: Степана Черницького з Вінніпегу, Роланда Пру з Торонта, Ф. Блікса (професора Вінніпезького університету) та видатного українського маляра і графіка Володимира Баляса з Америки.

• Лекції в державних середніх школах і університеті. Працівники, відповідальні за зовнішню музейну програму, дали 26 лекцій у державних середніх школах про українські великодні звичаї, 38 лекцій з історії українців Канади. Всі лекції були ілюстровані діапозитивами (слайдс). Одна лекція відбулася в департаменті соціології Манітобського університету про третю етнічну силу в Канаді й роль українців та висвітлено фільм "Відгомін минулого", продукції ОУКО. Цей фільм був теж висвітлений для студентів історії в історичному департаменті Манітобського університету.

• Спадщина для Осередку Української Культури й Освіти. Як ми вже повідомляли раніше, що п. Микола Гусичак, наш член з Торонто, залишив у своєму заповіті частину свого майна на Осередок. У лютому ц.р. Кредитова Спілка з Торонто надіслала Осередкові із спадщини Миколи Гусичака чек на \$13,792,63. Ім'я покійного Миколи Гусичака буде завжди згадуватися як мецената української культури.

З ОДУМІВСЬКОГО ЖИТТЯ І ПРАЦІ

ПРАЦЯ ОДУМ-У В КЛІВЛЕНДІ

Після виборів нової управи ОДУМ-у й ТОП-у одумівці охоче беруться до праці, хоч і мають на своєму шляху цілий ряд різних перешкод.

У неділю 27-го жовтня 1974 р. Українська Православна Церква св. Володимира відзначала свій золотий ювілей, 50-ліття свого існування. ОДУМ Клівленду-Парми узяв активну участь як у богослуженні, так на обіді і в концерті цього свята. Після відправи одумівці привітали при вході залі на обід високопреосвященнішого митрополита Мстислава, за що він щиро і щиро дякував. Слід відзначити, що ОДУМ Дітройту також взяв активну участь у цих урочистих святкуваннях: його ансамбль "Фіалки" виступав із співами на концерті. Мистецьким керівником ансамблю є всім відомий Петро Ів. Китастих. Під час наших Різдвяних свят одумівці колядували у батьків одумівців і прихильників ОДУМ-у та заколядували собі грошей для розбудови філії.

У суботу 1-го лютого ц.р. українці Клівленду-Парми відзначили день 22-го січня (Свято Самостійності і Державності України), в якому одумівці також узяли участь. На святі деклямувала вірш одумівка Олеся Татченко. З ОДУМівським прапором стояли на почесній варті Павло Мигаль (молодший), Тамара й Наталія Чернів.

14—15 лютого ц.р. в Торонто відбувався Пленум ЦК ОДУМ-у і з'їзд ТОП-у Канади, в якому взяли участь члени управи ОДУМ-у Клівленду Ліда Клепач і Марія Сулим.

У суботу 1-го березня ОДУМ і ТОП влаштували вечірку, на якій гарно лобавилися під гру оркестри п. Гупаловського.

У неділю 9-го березня УЗО влаштувало свято Шевченка під гаслом — "Молодь Шевченкові", в якому ОДУМ теж брав участь. Дивно і прикро, що голова УЗО п. д-р Футей Богдан не згадав ОДУМ-у, але зате згадав СУМА і Пласт.

Філія відбуває свої збори що два тижні в приміщенні парафіяльної залі св. Володимира. На сходах П. Мигаль (молод.) прочитав реферат про Тараса Шевченка. На останні збори Анатолій Середа підготував реферат про Симона Петлюру. Від часу виборів філія ОДУМ-у зросла на 5 членів. Відбуто декілька спільних засідань управ ОДУМ-у й ТОП-у, на яких голова ТОП-у Василь Пономаренко інформував про організаційну ділянку ОДУМ-у та підготовку до Одумівської зустрічі в 1975 р. Одумівці підготовляються до цієї зустрічі: придбали уніформи та провадять збори спорту, танців і співу, щоб виступити у мистецькій частині зустрічі. Бажаємо одумівцям завзяття в їхній праці, а старшому громадянству активніше допомагати їм.

Інформатор

НОВА УПРАВА ФІЛІЇ ОДУМ-У В ТОРОНТО

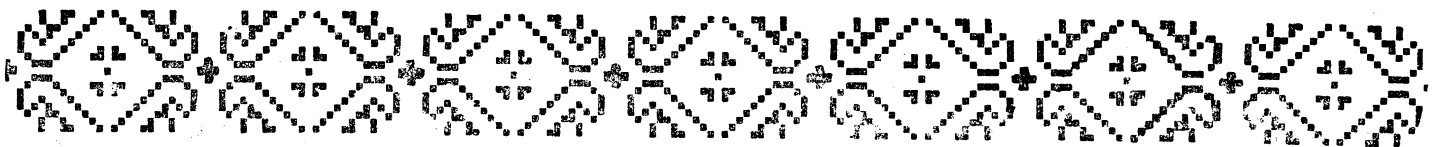
У неділю 6 квітня ц.р. філія ОДУМ-у в Торонто відбула річні збори, на яких вибрано нову управу на 1975-1976 рік.

Відкрив їх Микола Мороз. Вибрано президію зборів: голова — Анатолій Терентів, заступник — Олег Возкодав, секретар — Галя Родюк. Микола Мороз звітував за свою працю минулого року, а Юрко Груненко подав фінансовий звіт. Кожний член минулої управи звітував про свою працю. Перед виборами кандидат на голову нової управи Юрко Груненко закликав присутніх "братися до роботи, щоб ми мали причину приходити на засідання". При обговоренні дальшої праці всі погодилися, що вона має бути різноманітною, цікавою і заохочувати молодь до вступу в ОДУМ. Потім Наталка Сандул, голова номінаційної комісії, прочитала листу нових кандидатів.

До управи філії на 1975-76 рік обрані: голова — Юрко Груненко; перший заступник, організаційний референт — Анатолій Терентів; другий заступник, референт молоді — Петро Сандул; третій заступник, референт забав — Юрко Артеменко; секретар — Сузана Якута; фінансовий референт — Наталка Сандул; референти слорту — Микола Щербань і Володимир Бабенко; референт архізу — Галина Звірхогська; культурно-освітній референт — Ігор Роговський; референти преси та інформації — Олег Возкодав, Дмитро Якута, Леся Ткаченко і Микола Мороз; контрольна комісія — Володимир Засць — голова, Микола Терентів та Ірка Засцьківська — члени.

Новій управі всі друзі щиро бажають найкращих успіхів та витривалості у їхній науці та цінній праці в організації молоді.

Наталка Сандул

БРАТЕРСЬКА СПІВПРАЦЯ

(Відзначення роковин Т. Г. Шевченка в Сканторпі)

Білоруська громада в Англії порівнюючи з українською є чисельно малою, але добре організована і, якщо судити по їхніх мистецьких виступах в Манчестері та Сканторпі, може конкурувати з першою ліпшою суміською групою.

Ініціаторами співпраці білорусів з українцями є священник БПЦ о. Михайл Іскрицький і родина українського патріота Євгена Похибка з Престону. Цю співпрацю підтримав ОДУМ і ТОП, головою якого є ентузіаст молодечого руху учитель школи українознавства п. І. Барта. Його невтомною працею створено на півдні Англії літній табір, де вже два літа юні одумівці відпочивали. Організатором відділу ОДУМ-у в Сканторпі є член ТОП-у п. Павло Кирницький і його донька Марія, керівниця Юного ОДУМ-у. Заходами ОДУМ-у і ТОП-у 16 березня 1975 р. в Сканторпі відзначено день народження і смерті нашого Пророка, великого поета-демократа Тараса Шевченка, який за оцінкою чужинців, зробив для українців більше, ніж десять армій. Сцена залі була прикрашена портретом Великого Кобзаря (намалював спеціально для цієї імпрези юнак Костюк) національними прапорами та емблемою і прапором ОДУМ-у. Академія почалася "Заповітом", що його виконала струнна оркестра відділу ОДУМ-у в Сканторпі: Тоні Драчевич (диригент), Марія, Богдан й Роман Кирницькі, Марко Терентяк (акордеон), Петро, Марія і Паола Джибринюки.

Реферат англійською мовою прочитав п. С. Маренко. Про "Творчість Тараса Шевченка на тлі західноєвропейської літератури" доповів голова ОДУМ-у і ТОП-у п. І. Барта. "Думи мої, думи мої..." продеклямував Роман

П. С. Маренко читає доповідь. Сидить Сканторпська оркестрова група.

Терентяк, а "Послання"... — Роман Кирницький.

В концертній частині сканторпська струнна оркестра виконала "Козаченьку, куди йдеш", "Черемош плине", "Тей, Степане", "Деруха". Юнаки ОДУМ-у з Престону Євген і Тарас Данилюки заграли на акордеонах "Ой, не ходи, Грицю", "Лугом іду", "Чорні очі", "Бандура".

Білоруський хор проспівав три білоруські пісні "Люблю наш край", "Ой реченько", "Очи Біларусі". Потім мішаний білорусько-український квартет з Престону виконав кілька англійських, італійських та шотландських композицій. Особливо відзначився з білоруської групи наймолодший акордеоніст Александер. Лі-

да Глад з Брістолю виконала на бандурі "Рече та стогне Дніпр широкий", а її тато, що зробив сам бандуру і навчив донечку грати, проспівав твір власної композиції "О, рідний краю".

На закінчення свята голова ТОП-у й ОДУМ-у п. І. Барта подякував білоруському хорозі за ту приємність, яку зробили нам, українцям, своїми піснями й музикою. Зокрема подякував п. П. Кирницькому за організацію цієї важливої для Сканторпу імпрези.

Дороговказом одумівців є слова Т. Шевченка: "Учіться, брати мої, думайте, читайте. І чужого наuczайтесь і свого не цурайтесь".

С. Телевний

Учасники білоруського хору

РІЧНІ ЗБОРИ ТОП-У

У неділю 30 березня ц.р. о 1-ій годині дня в приміщенні церкви Св. Покрови в Монреалі відбулася нарада ТОП-у, яку відкрив Голова В. Нечай та привітав представників із централі, Торонто. З короткими інформаціями про працю ОДУМ-у й ТОП-у виступили: О. Харченко, І. Данильченко, інж. П. Родак. Після наради відбулися річні збори філії ТОП-у. Вибрана була президія: голова — М. Жогтоніжко, секретар — Надія Грицина і чл. проф. Степовий, почесні члени: І. Данильченко, О. Харченко, П. Родак і В. Тимошенко. Звіти склали: голова В. Нечай, скарбник І. Передерій, голова контр. комісії І. Гарбуз. Було багато запитань та жваві дискусії на питання представників із централі. На внесок номінаційної комісії вибрано нову управу: голова Олександр Ромас, члени: Олександр Асюк, Віра Вусата, Тамара Бова, І. Гарбуз, І. Передерій, М. Жовтоніжко, А. Степовий. Контрольна комісія: д-р О. Мельник, І. Цвітков, М. Бедин.

Нарада і збори пройшли при чималій кількості учасників та активній участі тих, у кого щемить серце за долю молоді. Представникам із Торонто подяка за участь, а новообраній управі бажаємо успіху в праці. **А. С.**

СВЯТО ШЕВЧЕНКА

В неділю 9-го березня і неділю 16-го березня відбулися Свята Шевченка. Перше — православної школи, друге — УККА. На обох виступав ОДУМ з оригінальною інсценізацією "Поклін Тарасові". Ідея та режисерство — Таня Возк. Ціла інсценізація складалася з багатьох точок-епізодів з життя Тараса Шевченка. Одумівський виступ був заініційований і приготовлений виключно молоддю без втручання старших. Виступом бандуристів керувала Галя Гайова, танці — Ева Вовк і Оленка Амброзак, костюми — Оля Татарко, технічне оформлення — Віктор Вовк і Олексій Павлов. У ролі Т. Шевченка — Віктор Вовк. Художне

читання — Еля Вовк. Велику допомогу в технічному оформленні, фотографіях, висвітленні діяпозитивів та підтриманні духа дав Л. Рябокінь. У масовій сцені з танцями взяв участь цілий Юний ОДУМ.

"Інформатор"
філії ОДУМ-у Міннесоти ч. 13

СРІБНИЙ ЮВІЛЕЙ

У суботу 8 лютого ц.р. родина й приятелі вітали Івана й Анну Байрачних зі срібним ювілеєм їхнього подружнього життя, влаштувавши їм велике прийняття з цієї нагоди.

О 5.30 вечора в катедрі св. Володимира о. Д. Фотій, о. Ю. Ференців та дяк І. Радкевич відправили молебень за здоров'я ювілятів. У своєму слові о. Ю. Ференців привітав і коротко охарактеризував п-во Байрачних як зразкове подружжя і активних членів катедральної громади.

У церковній залі ювілятів привітали короваем, вином та квітами їхні діти Оля, Наталка й Петро, а мелодійна музика оркестри під проводом їхнього зятя Юрія Груненка супроводжувала до весільного стола.

Столи були застелені вишитими обрусами і прикрашені рожевими квітами. На головному столі красувався коровай, який спекла кума п. Лагода.

Поруч ювілятів сиділа: сестра ювілятки Марія Таран, її дружка 25 років тому, Андрій Перець і п-ні Перець, діти ювілятів: Оля, Наталка, Петро, о. Д. Фотій, добродійка М. Фотій і о. Ю. Ференців.

Господар прийняття М. Сотник, привітавши ювілятів, представив головний стіл і запросив до слова о. прот. Д. Фотія, який, переповівши про діяльність ювілятів у церковно-громадському житті, побажав їм здоров'я і дальшої корисної праці.

Головним промовцем був А. Богуславський, земляк і давній приятель Івана Байрачного, з яким перейшли лихоліття Другої світової війни. Згадавши багато з минулого, Богуславський побажав ювілятам щастя й здоров'я і діждатися ще золотого ювілею.

Вітали п-во Байрачних також кум Грицько Ізюмський, голова

ТОП-у Іван Данильченко, С. Штик, діти ювілятів та інші.

Зворушений п. І. Байрачний дякував усім присутнім за чудове прийняття.

Після формальної частини о. Д. Фотій прочитав молитву і благословив вечерю. Перший тост пили за здоров'я ювілятів, просявши їм "Многі літа!"

По закінченні вечері вручено ювілятам загальний подарунок від гостей, а також персональні.

Перший танок розвагової частини розпочали Анна й Іван Байрачні, а за ними й гості.

На другий день п-во Байрачні запросили до себе ближчих родичів і членів організаційного комітету святкування. Розважаючись не забули за пресу. На пресфонд "Молодої України" зібрано 15 дол.

М. Сотник

РОЗМАЙТОСТІ

Колись на фортепіано грали трьома пальцями кожної руки — великий палець і мізинець залишалися під час гри вільними. Першим почав грати всіма пальцями Себастьян Бах.

Колись Європою називали лише узбережжя північної Греції. Потім в наслідок різних географічних відкриттів, Європа почала "збільшуватися", доки ця назва стала означати частину світу.

При дворі китайських імператорів існувала особлива система виплати зарплати придворним медикам. В імператора було чотири лікарі, і щодня вони одержували платню. Та як тільки імператор захворював, виплата грошей припинялася, доки він зиджував. Кажуть, що китайські імператори хворіли дуже рідко.

Вісті звідусіль

СВІТЛИЧНИЙ, ЧОРНОВІЛ І ГЕЛЬ ЗНОВУ В ТАБОРАХ

Пресо́ва Служба ЗП УГВР з 7 березня ц.р. подала, що в другій половині січня ц.р. Івана Світличного знову перевезли до Пермських таборів, а В'ячеслава Чорновола і Івана Геля до Мордовських. Як вже повідомляла раніше українська преса, восени м.р. органи КГБ привезли Світличного з табору до в'язниці у Києві, а Чорновола і Геля до Львова.

Метою КГБ було засобами посиленого тиску змусити тих українських патріотів покаятися. Ця проба не вдалася, і підсудних перевезено до таборів.

Також на захід продісталася вістка, що в Західній Україні не перестають відбуватися судові процеси. Комуністичні прокурори обвинувачують підсудних за їх вияв самостійницьких думок, за поширення нелегальної літератури, за ніби створення нелегальних організацій, які головним собі завданням ставлять ширення думок про відірвання України від ССРСР.

ВИВЕЗЕННЯ МОЛОДІ З УКРАЇНИ

Акція за виїзд молоді з України на будову залізничної Байкало-Амурської магістралі (БАМ) широко розгортається, — повідомили советські газети "Радянська Україна" (за 14 березня ц.р.) і "Сільські вісті" (за 11 березня цього року).

Назви тих загонів молоді, що їх готують до виїзду, є такі: "Київ", "Харків", "Карпати", "Дніпро". Їх прилучають до загону молоді з України "Донбас", який ще восени вивезено на будову БАМ-у. Вони будуть будувати в тайзі місто і залізничну станцію Ургал.

Ці заго́ни мають бути готові до виїзду "в найкоротші строки" — інформують ці газети.

БУДУЮТЬ МІСТО "ДИЯВОЛ"

У січні ц.р. британська преса повідомила, що советська влада дала наказ збудувати в Верхньо-

Буреїнському районі нове місто. Йому дадуть назву "Ургал", що в мові місцевого населення означає "Диявол".

Земля в цій околиці постійно замерзла, а температура сягає 50 ступенів нижче зера.

Місто "Диявол" мають збудувати ті "поселенці" Хабаровського краю, які в основному складаються з політичних засланих українців, яких туди виселила з України влада ССРСР.

Походять вони з Донецчини, Львівщини, Дніпропетровщини, Харківщини й інших земель України.

ЗА ПРИКЛАДОМ ПЕТРА 1-ГО

"Молодь України", орган Комсомолу (Комуністичного Союзу Молоді), в числі за 29 січня ц.р. опублікував такий наказ пленуму (повних зборів) Центрального Комітету Комсомолу Української ССР:

"Направити протягом 1975 року на ударні будови країни 15 тисяч юнаків і дівчат, 2750 молодих будівельників у складі ударних загонів—на спорудження БАМ-у та об'єктів Нечорноземної зони РСФСР" (Російської Советської Соціалістичної Республіки).

Петро Перший побудував Петербург на козацьких кістках, а тепер червоні царі будують свої соціміста рабською працею української молоді.

● Якщо в Україні й надалі добуватимуть вугілля по 240 мільйонів тонн річно (почавши з 1972 року), то Україні запасів вугілля вистачить на 200 років.

У всьому Советському Союзі логонної енергії 17 відсотків становить вугілля з України.

В Україні щороку добувають 60 мільйонів куб. метрів газу. Якщо в Україні й надалі будуть добувати стільки газу щороку, то відомі запаси газу на ній вистачать на 13 років.

Щорічна кількість газу, що його добувають в Україні, становить 5 відсотків усього того газу,

який кожного року добувають в ССРСР.

Ці дані є в статті інженера М. Тіхонова "Деякі аспекти раціональної експлуатації запасів горючого", що була опублікована в щоденнику "Радянська Україна" (8. 8. 1974 р.).

● В половині лютого ц.р. в Києві відбувся пленум правління Спілки письменників України. Постанова, що її виніс пленум, стосується всіх українських працівників пера — літераторів, літературних критиків, рецензентів і журналістів — українських літературних журналів в Україні та газети "Літературна Україна". На пленумі гостро критиковано діяльність таких літературних журналів, як "Вітчизна", "Все-світ", "Жовтень", "Прапор", "Донбас", "Радянське літературознавство", стверджуючи, що, мовляв, у праці українських літераторів і літературних критиків та редакцій "не подолані до кінця прояви безпринципового ставлення до ідейно-художніх хиб у літературних творах".

Пленум висунув категоричну вимогу до всіх літераторів і до редакцій літературних журналів, щоб вони "негайно переставилися" і стали твердо на засадах "соціалістичного реалізму" та почали "непримиренну боротьбу проти будьяких проявів буржуазної ідеології, зокрема проти українського буржуазного націоналізму та сіонізму".

На основі всього опублікованого матеріалу, згаданого на пленумі Спілки письменників України можна зробити висновок, що в Україні постала реальна загроза чергового літературного погрому навіть відданих режимників. За словами Євгена Сверстюка, може початися етап чергового "вирубання на пні" національного елементу в Україні, щоб не дозволити на "нормальне цвітіння" нації.

● З перевірених джерел інформують, що КГБ через своїх агентів від довшого часу підсуває т. зв. "самвидавну літературу" українським патріотам в Україні, а потім робить у них обшук, знаходить цю літературу і на цій підставі їх репресує.

У ЗДОРОВОМУ ТІЛІ — ЗДОРОВИЙ ДУХ

ЮНІ ОДУМІВЦІ

з Торонто, Лондону, Ст. Кетеринс і Ошави

запрошують Вас на

День серед природи

(пікнік)

який відбудеться в неділю 8-го червня 1975-го року
на відпочинковій оселі "КИЇВ"
з нагоди закінчення сезону праці з роями.

У ПРОГРАМІ:

1:00 год. по пол.: ДЕФІЛЯДА ЮНИХ ОДУМІВЦІВ

1:30 год. по пол.: ПРЕДСТАВЛЕННЯ РОІВ ЮНОГО ОДУМ-У І
ВИХОВНИКІВ

2:30 год. по пол.: РОЗВАГОВА ЧАСТИНА:

виступить танцювальна група "ЮНА ВЕСНЯНКА",
керівник М. Балдецький; співи, гра на бандурах,
хороводи. Керівник В. Родак.

3:30 год. по пол.: ЗМАГ ЮНИХ ОДУМІВЦІВ у ставленні шатер,
перегони в мішках та інші ігри для молоді й
старших.

6:00 год. вечора: БАТРА: гуртові співи.

ВИХОВНИКИ ЮН. ОДУМ-У
і РЕФЕРЕНТИ ЮНАЦТВА ТОП

ГУМОР

НЕПОРОЗУМІННЯ

Доповідаючи в сільбуді, партійний агітатор, як звичайно, вихваляє щасливе й заможне життя радянських громадян. Закінчивши, питає присутніх:

— Може в когось є якесь запитання?

— Егеж, у мене, — встає з задніх рядів дядько.

— Ваше прізвище?

— Якименко.

— Що ви хочете спитати?

— Ви нам тут так гарно роз

повіли, що в Радянському Союзі все є, тож скажіть, будь ласка, чому в нас чобіт нема?

— На це питання я відповім у моїй окремій економічно-господарській лекції, що відбудеться тут же завтра ввечері.

На другий день така ж сама марнословна лекція (про брак чобіт ані телень) і знову:

— Чи будуть які запитання?

— Атож — встає якийсь дядько.

— Ваше прізвище.

— Юхименко.

— Ви, мабуть, хочете спитати чому чобіт нема?

— Ні, я хочу спитати, чому Якименка нема.

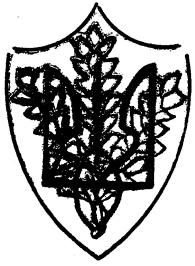
Похвалилася

Пані хвалиться перед другою:

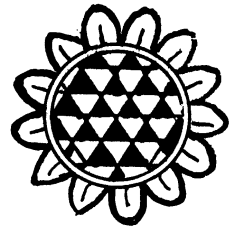
— Я, моя дорога, міняю білизну чотири рази на день.

— Це я робила впродовж двох років, а тепер вже — як всі нормальні люди.

— Ти знаєш, Генрі подарував своїй коханці стільки дорогих речей, що кінець кінцем змушений був одружитися з нею.

СТОРІНКА ЮНОГО ОДУМУ

Галина ЧОРНОБИЦЬКА

ЛУНАЮТЬ ДЗВОНИ ВЕЛИКОДНІ

Лунають дзвони великодні
Велично спів воскресний лине,
І знову молимо сьогодні:

Поглянь, наш Господи з небес,
Хай Україна не загине,
Звільни її! Зведи з руїни!
Ти, Боже, для людей воскрес,
Яви твою велику ласку.

Над нами крила голубині,
Над нами співи солов'їні.
Лунають дзвони великодні.

Благослови яйце і паску
Та від щедрот усіх Твоїх
Там, в Україні подай сьогодні,
І захисти, о Боже, їх!

ВЕСНЯНКА

А вже красне сонечко
Припекло, припекло,
Яснощире золото
Розлило, розлило.
На вулиці струмені
Воркотять, воркотять
Журавлі курликають
Та летять, та летять
Засиніли проліски
У ліску, у ліску...
Швидко буде землянка
Вся в вінку, вся в вінку
Ой сонечку-батьку
Догоди, догоди,
А ти, земле-матінко,
Уроди, уроди.

ВЕСНОЮ

Ожили річки, розлилися широкими морями.
Розкинулося небо яскравою блакиттю, цвіте білосніжними, вже літніми хмарками. Оживає і торішня зелень трав, відмолоджується, прикрашається квітами: білими, жовтими, синіми. Тільки червоних щось не видно. Їх у квітні мало. А от зелених квітів багато, та не кожен побачить їх.

Думає, що то на кленові листочки з бруньок розвиваються? Отже й ні. То пучечки квітів. І бджоли вже нагледіли їх і гудуть, і метушаться серед гілля.

Берізка-білоніжка жовтими сережками убралася. А на голих гілках в'яза пучечки жовто-голових шпильок насаджені—такі дивні квіти.

Багато квітів у квітні. Тільки не всі ми їх бачимо.

І в повітрі — квіти. Ось полетіла квітка, велика барвіста, цегляного кольору, та ще й у цяточках.

І зовсім це не квітка, а метелик.

Кортить його спіймати? Ловить. Користи від метеликів нема, а шкода велика — всі вони шкідники. Зорьки, веснянки, білі капустниці покладуть на листі свої яєчка, з яких виплодиться гусінь. А гусінь, як ви знаєте, об'їдає листя на дереві, точить плоди на ньому. Великої шкоди робить садам.

Знявся метелик якнайкраще. А тут де не взялася ластівка білогруда, стрілою кинулася на метелика, і вже його нема!... Спасибі тобі, ластівко, що рятуєш наші сади і городи.

О. ОЛЕСЬ

В небі жайворонки в'ються
Заливаються, сміються,
Грають, дзвонять цілий день,
І щебечуть і співають,
І з весною світ вітають
Дзвоном радісних пісень.
Ось вони на землю впали,
Щось шепнули їй, сказали
І розтали знов у млі...
І щоб глянути на диво,
Виглядають полохливо
Перші проліски з землі.

"ГАЙДАМАКИ" ПРО УКРАЇНСЬКУ МОВУ**ГОЛОВОЛОМКА**

Я буду вчити своїх дітей української мови, бо мої батьки навчили мене говорити нею. Українська мова живе в мені, вона частина мене.

Як ми не будемо говорити по-українському, то загине українська мова і наш народ і ми.

Роман ЦИМБАЛ

Українську мову треба вивчати і боронити, бо як ніхто не буде говорити нею, то вона помре в Канаді, і ми не знатимемо хто ми.

Петро КОВАЛЬ

Українська мова гарна і цікава, вона має велику історію, гарні казки, пісні і дуже добрі гарні вірші й книжки. Всі, що знають українську мову, щасливі й багатші за інших. Вони можуть мати багато друзів. Україна велика й багата країна. У ній живе багато людей, які говорять українською мовою. Ми повинні також говорити по-українському.

Віктор МИРОН

НАШІ ПОБАЖАННЯ

Минулого літа ми були на одумівському відпочинковому таборі. Наступного літа ми знову поїдемо туди. Але ми хотіли б, щоб бараки й шатра були більші і не холодні вночі, вода в басейні чистіша, щоб нас не заставляли працювати і було більше прогулянок.

Ліда Антонович (9 р.), Катя Антонович (11 р.), Катя Власенко (12 р.), Віра Симаговська (10 р.), Ніна Сенік (10 р.). Ошава.

ЩО РОБЛЯТЬ ДОМА "ЛАСТІВКИ" В ТОРОНТО

Оксана Родак робить шкільні завдання не чекаючи поки мама нагадає.

Оля Корець помагає мамі хату прибирати.

Буся Рембач слухає маму й тата.

Надія Свириденко складає ліжка для всіх.

Таня Юхименко помагає подавати вечерю.

Наталка Лебединська лаштує стіл для вечері.

Ліда Шапка ходить у пивницю по картоплю.

Надія Тимошенко готує сама собі сніданок.

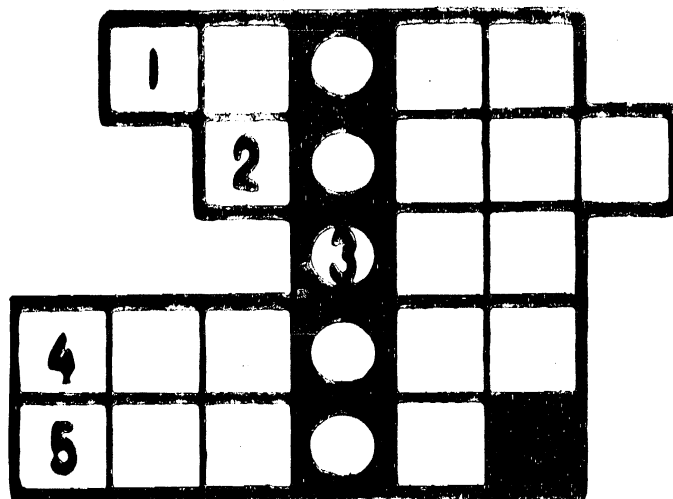
Ліда Вакуловська помагає мити посуд.

Ірина Магденко помагає мамі, коли бувають гості.

Наталка Целюх прибирає у кімнатах.

Наталка Свириденко чистить килими.

Виховниця — **Лариса Дрозд**
Заступниця — **Віра Харченко**

1. Біжить свинка, вирізана спинка, оглянеться назад, а сліду не знає.

2. Без рук без ніг двері відчиняє.

3. Чорне рядно всіх людей накрило.

4. Зранку ходить на чотирьох, удень на двох, увечері на трьох.

5. Біле, як сніг, надуте, як міх, лопатами ходить, а рогом їсть.

Якщо правильно напишете відгадки в горизонтальні рядки, то по вертикалі, в кружечках, прочитаєте відгадку на таку загадку: "Підтикане, підсмикане — та й гайда по хаті".

Загадки:

1. Коли можна воду в решеті носити?

2. Що через хату не перекинеш?

3. Сам вода, а по воді плаває?

4. Гнат Гната доганяє.

5. Хто не плаче, а сльози течуть?

6. Через вікно суне золоте сукно.

7. Влітку гуляє, взимку відпочиває.

Відгадки: 1. Коли замерзне. 2. Пір'їну. 3. Лід. 4. Колеса. 5. Дощ. 6. Промінь сонця. 7. Річка.

Подав **Тарас Ліщина**

Відповіді на "Подумайте" у ч. 232:

1. Замок. 2. Птах. 3. Грім. 4. Книжка. 5. Подушка. 6. Сопілка. 7. Письмо.

Відгадки загадок: 1. Стежка, 2. вогонь, 3. язик, 4. жаби.

Відповіді й відгадки прислав рій "Гайдамаки" та Тарас і Світлана Ліщини. Торонто.

3 НОВИХ ВИДАНЬ

Петро Роечко. ГОМІН ВОЛІ. В-во "Любисток". Торонто. 1975. Стор. 128.

Український Народний Союз. АЛЬМАНАХ НА 1975 РІК. Обкладинка артиста-малює Б. Титли. В-во "Свобода", Джерсі Сіті - Нью Йорк. США.

Календар-альманах МІТЛА на 1975 рік (XXIV річник). В-во Ю. Середяка. Буенос-Айрес. Аргентина.

KULTURA. Szkice, opowiadania, sprawozdania. Wydawca: Instytut Literacki. Paris, France. No. 3/330, 1975.

СЛОВО НА СТОРОЖІ. Орган т-ва плекання рідної мови. Гол. ред.: Яр. Рудницький, ч. 2, 1965. Вінніпег.

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ. Орган пластової думки. Виходить що три місяці. Видає Головна Пластова Булава. Редагує колегія. Торонто, Канада. Ч. 1 (44) 1975.

ЖИТТЯ І ШКОЛА. Незалежний орган українського вчителства та батьків у вільному світі. Двомісячник. Видавець і редактор д-р В. Луців. Рік XX. Ч. 4 (149), вересень-жовтень 1974. Р. XI. Ч. 1 (150), січень-лютий 1975. США.

СВІТЛО. Український католицький місячник. Видають ОО. Василяни. Торонто, Канада. Рік XXXVIII. Ч. 1 (625), ч. 2 (626), ч. 3 (627), ч. 4 (628) 1975 р.

УКРАЇНСЬКЕ ПРАВОСЛАВНЕ СЛОВО. Орган Української Православної Церкви в США. Саутс Баунд Брук. Р. XXVI. Ч. 1 січень, ч. 2 лютий, ч. 3 березень, 1975.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА. Видає М. Фесенко. Рік XXXVI. Торонто, Канада, ч. 1 січень-лютий 1975.

ХРИСТИАНСЬКИЙ ВІСНИК. Орган українського євангельсько-баптистського об'єднання Канади. Рік XXXIII. Видавець М. Подворняк. Вінніпег, Канада. Ч. 1-2, січень-лютий, 1975.

НОВІ ДНІ. Універсальний ілюстрований місячник. Видає в-во "Нові Дні". Редагує колегія. Гол. редактор Д. Кислиця. Рік XXVI. Торонто, Канада. Ч. 300, січень, ч. 301, ч. 302 березень 1975 р.

НАШЕ ЖИТТЯ. Місячник. Видає Союз Українок Америки. Філадельфія, США. Рік XXVI. Ч. 11, грудень 1974, ч. 1, січень, ч. 2, лютий, 1975.

НАШ ГОЛОС. Місячник. Видає Асоціація Українців Америки. Редагує колегія. Р. VIII. Ч. 1, січень, ч. 3, березень, 1975.

КРИЛАТІ. Журнал українського юнацтва. Видає колегія. Брюссель, Бельгія. Рік XIII. Ч. 1, січень 1975.

ЮНАК. Журнал пластового юнацтва. Видає Головна Пластова Булава. Редагує колегія. Рік XIII, ч. 2 (138), лютий, ч. 3 (139), березень 1975.

ГОТУЙСЬ. Журнал пластового юнацтва. Видає Головна Пластова Булава. Редагує колегія. США. Ч. 2 (211) лютий, ч. 3 (212) березень 1975.

НЕ ЗАБУДЬТЕ

В І Д Н О В И Т И

ПЕРЕДПЛАТУ

СВОЄЧАСНО!

ВІД КАНАДСЬКОГО ТОВАРИСТВА ПОБОРЮВАННЯ РАКА

Обслуговування пацієнтів

"Спільно з лікарями, науковцями й медсестрами, які стоять у першій лінії фронту боротьби з раком, добровольці Канадського товариства поборювання рака служать на тильних лініях, щоб принести пацієнтам надію, допомогу та розраду", — сказала пані Етел Андерсон, голова Відділу обслуговування пацієнтів, при Метропольному Торонтському Канадському товаристві поборювання рака.

"Часто ця служба для пацієнтів має більшу вартість тому, що добровольці самі хворіли на рака", — говорила пані Андерсон. "Ця служба має на меті допомогти пацієнтам добитися кращих наслідків як у фізичному, так і в психологічному видужанні".

"Жінки, які пройшли операцію на груди, попадають звичайно в депресію і зневіру. Наша Служба, яка має жінок, що пройшли таку операцію — після апробати лікаря, відвідує пацієнтів, які перебувають у шпиталі, щоб запевнити їх у виздоровленні і переконати їх, що вони можуть нормально виглядати й повернутися до своїх попередніх зайнять. Вони також дають практичні поради щодо одягу, фізичних вправ й інші цінні вказівки".

Для чоловіків і жінок також існують клуби "втраченого голосу" та "нового голосу", які допомагають тим, що втратили голосові зв'язки. Вони допомагають у мовній терапії, дають психологічні поради, служать товариству і займаються вишколом.

При підтримці Канадського товариства поборювання рака, Клуби остомії допомагають пацієнтам, які пройшли операцію на внутрішні органи.

Пожертви на Канадське товариство поборювання рака під час квітневої кампанії будуть підтримкою для дослідів, поширення громадської свідомості та важливої роботи в обслуговуванні хворих на рака.

По ближчі інформації телефонуйте до Варвари Кілверт, ч. 923-7474.

ALEX ELECTRIC LTD,
ALEX SCHIDOWKA

Industrial — Commercial — Residential

London, Ontario

Tel: 439 - 6747

N. - J. SPIVAK LTD.

R. R. 1,

LONDON, ONTARIO

(Pre-mix concrete)

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- Платить за різні **7²⁵-10%** щадничі пляни
- Дає малі і великі, особисті і моргеджові позички, в міру можливостей
- Має життєву асекурацію на заощадження до \$ 2.000 на позички до \$10.000 після вимог КЮНИ
- Має чеки особисті і для подорожуючих
- Приймає оплати за газ, електрику, телефон і воду
- Дає різні фінансові поради
- Дає паспортні гарантії
- Дає добру, точну, чесну і вчасну обслугову
- Дає добрі кредитові звіти
- 24 роки на службі Рідного Народу
- Вступайте в члени ще ніж Вам треба позички, малої чи великої.
- Позичайте на догідні сплати і низькі відсотки.

SO-USE CREDIT UNION LTD.

406 Bathurst St.
Toronto, Ont. M5T 2S6
Tel.: 363-3994

Branch Office:

3338 Lake Shore Blvd. W.
Long Branch, Ont.

ДИВО

— Як це зрозуміти, Іване, два роки тому ми разом купували капелюхи, та сьогодні мій уже пошарпаний і ні на що не годий, а твій і досі, як новий.

— Повір, Андрію, я сам дивуюся. Я ж кілька разів здавав його у хемчистку, двічі обмінював у перукарні, тричі — у чайній. А чому він, як новий, то правду кажучи, сам не знаю.

**НА ПРЕСОВИЙ ФОНД
"МОЛОДОЇ УКРАЇНИ"
ЖЕРТВУВАЛИ:**

Войнаровський Ярослав, Чикаго, США	\$25.00
Зі срібного Ювілею Івана і Анни Байрачних, Міссісага, Канада	15.00
Бородчак Борис, Оттава, Канада	5.00
Богуславський Петро, Клівленд, США	5.00
Д-р Бризгун Константин, Торонто, Канада	4.00
Д-р Янішевська Ганна, Торонто, Канада	4.00
Одарченко Петро, Такома Парк, Мд., США	4.00
Дубровський Іван, Сільвер Спрінг, Мд., США	4.00
Мухин Ігор, Вашингтон, Д.С., США	4.00
Байрачний Іван, Міссісага, Онт., Канада	4.00
Колькін Юрій, Гамільтон, Канада	4.00
Барабаш Микола, Віловдейл, Онт., Канада	4.00
Павлюк Л., Ошава, Канада	4.00
Таборовський Том, Торонто, Канада	4.00
Хохітва Теодор, Фт. Лаудер- дейл, Флор., США	3.00
Кривка Микола, Лител Фолс, Н.Й., США	3.00
Несенюк Веніамин, Сомерсет, Н. Дж., США	3.00
Харченко Люба, Дон Мілс, Онт., Канада	3.00
Неліпа Петро, Торонто, Канада	3.00
Стенгел Микола, Пуласкі, Н.Й., США	2.00
Шкребець Григорій, Чикаго, США	2.00
Євсєвська Ганна, Філя- дельфія, США	1.00
Коваленко Божене, Карлтон, Австралія, Австрал. дол.	7.00
Криволап Сергій, Аделаїда, Австралія, Австрал. дол.	4.00
Ігнатенко Михайло, Гам- бург, Німеччина, Нім. м.	20.00

**

Під час поминального обіду в 40-ий день смерті св. пам'яті Андрія Максимовича Філенка, Михайло Лебединський і голова ТОП в Ст. Кетеринс Микола Метулінський влаштували збірку на пресовий фонд "Молодої Украї-

ни" і "Вісника", яка принесла \$86.00. З цього, господар дому п. Микола Філенко призначив \$30.00 на "Вісник" і 56.00 дол. на "Молоду Україну". Жертвували такі особи:

Микола Метулінський	10.00
Михайло Ранський	10.00
Михайло і Ліда Лебединські	5.00
Микола й Маруся Філенки	5.00
Михайло й Ліда Головаш	5.00
Олекса Мельничук	5.00
Василина Філенко	5.00
о. Федір Легенюк	5.00
Д. Кравченко	5.00
Іван Приймак	5.00
Ф. В.	5.00
Дмитро Тонконог	5.00
Григорій Трус	5.00
Лука Бобро	3.00
Дмитро й Оля Головаш	3.00
А. Огородник	2.00
Ф. Головаш	2.00
С. Легенюк	1.00

**НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ
ПРИСДНАЛИ:**

Ромас Олександр, Ля Сал, Канада	4
Юриняк Анатолій, Лос-Анджелос, США	3
Яремченко Борис, Лондон, Канада	1
Бойко Федір, Оквіл, Канада	1
Родак Петро, Торонто, Канада	1

Жертводавцям і прихильникам
"М. У." щире спасибі!

Ред. й адмін. "М. У."

ПОМСТИВСЯ

На партійних зборах у Косові розглядають прохання гучула прийняти його в партію. Секретар парткому ставить кандидату ві стандартне запитання:

— Яка була причина, що ви задумали стати членом комуністичної партії?

— Моя жінка.

— Як це?

— Вона бачите з курортниками злигалася. Зайду в клуню — моя жінка з курортником. Вийду ото в садок — вона вже з другим. Усі з мене в селі насміхаються. Врешті терпець мені ввірвався, і я сказав жінці: "Чекай, бабо. Ти мені такий сором робиш на все село, то я тобі зроблю ще більший.

Ціна 60 центів
в США і Канаді

If not delivered please return to:
MOLODA UKRAINA
Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA
M6S 4T2

Concrete Forming London Ltd.

LONDON, ONTARIO

(Foundations and floors.)

АРКА ЗАХІД

2282 Bloor Street West
Toronto 9, Ontario
Tel.: 762-8751

В нас можна набути книжки,
українські часописи та жур-
нали, пластинки, друкарські
машинки, різьбу та кераміку,
полотна, нитки і вишивки.

Маємо великий вибір дарун-
ків на різні okazji.

Просимо ласкаво нас відвідати!

УКРАЇНСЬКА ФІРМА ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ **ALASKA Fuel Ltd.**

425 JANE STREET

Toronto 9, Ontario

24-годинна шкора і солідна
обслуга!

Чищення і напрана форнесів
безплатна.

Телефонуйте вдень і вночі
на телефон: 766-3040

Обслуга гарантована!

Е. ДУМИН

пропонує

ВЕЛИКИЙ ВИБІР
чоловічих, студентських
і хлоп'ячих костюмів

НА ВЕСНЯНИЙ СЕЗОН
як також різних фасонів
і кольорів
СОРОЧКИ.

550 QUEEN STREET WEST

Toronto, Ontario

Tel.: 364-4726

ДОБІРНИЙ, ФАХОВО
ПРИГОТОВАНИЙ

О Б І Д

З ПОВНОЮ ОБСЛУГОЮ,
ДЛЯ ВЕСІЛЬ, БЕНКЕТІВ
та інших прийнять

JOE'S CATERING

WEDDINGS, SHOWERS,
BANQUETS
and OTHER RECEPTIONS
"THE BEST TREAT
and SERVICE"

Call 766-7471

J. WASIUK

ROCHESTER FURNITURE CO. LTD.

WAREHOUSE STORE

Великий вибір хатніх меблів:

вітальні, спальні, їдальні,
холодильники, пральні
машини, електричні і
газові печі, телеві-
зори, радіо.

423 COLLEGE STREET

Toronto, Ontario

Tel.: 364-1434